

Prostituce a s ní spjatá kriminalita

Lada Kvasnicová

Bakalářská práce
2010

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Kopie

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav pedagogických věd

akademický rok: 2009/2010

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Lada KVASNICOVÁ
Studijní program: B 7507 Specializace v pedagogice
Studijní obor: Sociální pedagogika
Téma práce: Prostituce a s ní spjatá kriminalita.

Zásady pro vypracování:

Studium odborné literatury.

Vymezení pojmů a teoretických východisek z oblasti prostituce.

Příprava metodiky výzkumné části.

Realizace kvantitativního výzkumu pomocí dotazníkové metody.

Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.

Prezentace výsledků výzkumu a jejich shrnutí.

Rozsah práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

ELLIOTT, Michele. Jak ochránit své dítě. Jiří Bumbálek. 1. vyd. Praha : Portál, 1995. 173 s. ISBN 80-7178-034-0.

BRTNÍKOVÁ, Marta. Sex?AIDS!. [s.l.] : Horizont, 1989. 152 s. ISBN 4005189.

UZEL, Radim. Pornografie aneb provokující nahota. 1. vyd. [s.l.] : Ikar, 2004. 200 s. ISBN 8024903512

CHMELÍK, Jan, et al. Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita. 1. vyd. Praha : Portál, 2003. 208 s. ISBN 80-7178-739-6

ZOUBKOVÁ, Ivana, MOULISOVÁ, Marcela. Kriminologie a prevence kriminality. 1. vyd. Praha : Armex, 2004. 146 s. ISBN 80-86795-05-5

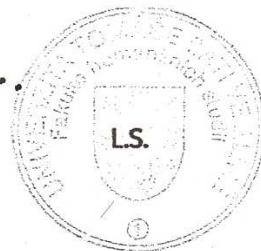
Vedoucí bakalářské práce: **JUDr. Milan Vichlenda, Ph.D.**

Datum zadání bakalářské práce: **11. února 2010**

Termín odevzdání bakalářské práce: **7. května 2010**

Ve Zlíně dne 11. února 2010

prof. PhDr. Vlastimil Švec, CSc.
děkan

Mgr. Soňa Vávrová, Ph.D.
ředitelka ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně

26. DUBNA 2010

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpirá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Po roce 1989 společností začaly prorůstat pro nás do té doby zdánlivě neexistující nebo do té doby latentní sociálně patologické jevy. Jeden z těchto závažných jevů byl a je i jev sexuálního zneužívání ve všech jeho podobách. Ve své bakalářské práci s názvem „**Prostituce a s ní spjatá kriminalita**“ jsem poukázala a upozornila na problematiku prostituce a s ní spjatou kriminalitu ve vztahu a s intencí na skupinu dětí a mládeže. Tato skupina, vzhledem k nedokončenému psychosomatickému vývoji je značně riziková. Snadná dostupnost různých závadových pornografických tiskovin, až příliš otevřená společnost, nezdravý životní styl, nevšímavost okolí a další faktory způsobují, že pomoc v mnoha případech přichází pozdě ne-li vůbec. Následky pak bývají pro tuto cílovou skupinu nenapravitelné.

Obsah teoretické části práce jsem rozdělila do šesti kapitol. První se věnuje dějinám prostituce, druhá popisuje prostituci a s ním spjatý organizovaný zločin, třetí kapitola se zabývá možnými následky prostituce u dětí, čtvrtá kapitola se věnuje právní úpravě ve vztahu k trestné činnosti v souvislosti s prostitucí v ČR, pátá kapitola se zabývá všemi druhy prevence dětské prostituce, šestá kapitola řeší problematiku, kde hledat pomoc při sexuálním zneužívání.

Ve výzkumu mé práce jsem se zaměřila na zjištění, zda existuje u zkoumaného vzorku žáků středních škol informovanost o základních aspektech nucené prostituce a informovanost o možném riziku spojeném s nucenou prostitucí.

Klíčová slova: prostituce, nucená prostituce, prevence, kriminalita, děti a mládež, komerce, drogy, informovanost

ABSTRACT

After primal euphoria burst in our country following the politics change in 1989 the society was infected by socially pathological phenomena not known until that time. One of these serious problems was and still is sexual abuse in all its types. In my essay named „Prostitution as crime“ I intended to point out the existence of this social pathological phenomenon with main emphasis on the most threatened group – children and youth. This group due to incomplete psychosomatic growing up is greatly at risk. Availability of various negative pornographic press, extremely open society, unhealthy lifestyle, unconcern of society and other factors lead to the fact that help comes too late or even doesn't come at all. The consequences are incorrigible for this target group.

I divided the theoretical part into six chapters. The first focuses on history of prostitution, second describes prostitution and organized crime involved, third deals with possible consequences of child prostitution, fourth focuses on legal regulation of prostitution in the Czech Republic, fifth introduces all kinds of child prostitution prevention, sixth solves the problem where to find help when sexually abused.

In the practical part I focused on detecting whether students of secondary schools are aware of basic aspects of sexual abuse threats and crime involved.

Key words: prostitution, forced prostitution, prevention, crime, children and youth, commerce, drugs, awareness.

Děkuji panu plk. JUDr. Milanu Vichlendovi, Ph.D. za odborné vedení mé bakalářské práce a současně za poskytnutí cenných rad a materiálů, dále pak panu Mgr. Štefanu Chudému, Ph.D. za metodickou pomoc při zpracování výzkumu, ředitelům škol za ochotu a vytvoření podmínek pro provedení výzkumu a v neposlední řadě respondentům. Chtěla bych poděkovat také mé rodině za projevenou podporu po dobu mého studia na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně.

OBSAH

ÚVOD	11
I TEORETICKÁ ČÁST	14
1 DĚJINY PROSTITUCE	15
1.1 ANTIKA.....	16
1.2 OD STAROVĚKU KE STŘEDOVĚKU	17
1.3 PROSTITUCE A 20. STOLETÍ.....	19
1.4 PROSTITUCE DVOU POLITICKÝCH SYSTÉMŮ	19
2 PROSTITUCE A ORGANIZOVANÝ ZLOČIN	23
2.1 KOMERČNÍ SEXUÁLNÍ ZNEUŽÍVÁNÍ DĚTÍ.....	24
2.2 DĚTSKÁ PROSTITUCE A DROGY	25
3 NÁSLEDKY PROSTITUCE U DĚTÍ	27
3.1 POSTTRAUMATICKÁ STRESOVÁ PORUCHA	28
3.2 ZDRAVOTNÍ RIZIKA.....	29
4 PRÁVNÍ ÚPRAVA PROSTITUCE A TRESTNÉ ČINNOSTI S NÍ SOUVISEJÍCÍ V ČR	30
5 PREVENCE DĚTSKÉ PROSTITUCE	38
5.1 SEXUÁLNÍ VÝCHOVA	40
6 KDE HLEDAT POMOC	41
6.1 LA STRADA ČESKÁ REPUBLIKA, O.P.S.....	41
6.2 ROZKOŠ BEZ RIZIKA, O.S	41
II PRAKTICKÁ ČÁST	43
7 VÝZKUMNÁ ČÁST	44
7.1 CÍL VÝZKUMU A STANOVENÍ VÝZKUMNÝCH PROBLÉMŮ	44
7.2 STANOVENÍ PŘEDPOKLADŮ ZÁVĚRŮ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ	45
7.3 METODIKA VÝZKUMU.....	45
7.4 VÝZKUMNÝ VZOREK	46
7.5 VÝZKUMNÝ NÁSTROJ	46
7.6 ČASOVÝ HARMONOGRAM VÝZKUMU.....	47
7.7 PŘEDVÝZKUM.....	48
8 REALIZACE VÝZKUMU	49
8.1 KVANTITATIVNÍ A OBSAHOVÁ ANALÝZA	49
8.2 KVANTITATIVNÍ A KVALITATIVNÍ ANALÝZA	51
ZÁVĚR	57

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	59
SEZNAM TABULEK.....	61
SEZNAM PŘÍLOH.....	62

ÚVOD

Prostituce je fenomén, který se táhne jako červená nit od počátku existence lidského společenství, můžeme se s ním setkat v dávné minulosti a přečkal i do současnosti. V celé její historii šlo vlastně o potupný způsob zacházení s člověkem, ať už šlo o pouhý rozmar či představoval vyjádření úcty k hostu. S postupem času se objevila myšlenka touto činností získávat finanční prostředky a prostituce začala nabývat stále širších rozměrů, přidružovaly se k ní další nebezpečné jevy a díky tomu se její poskytování stávalo stále skrytějším. Objevilo se komerční sexuální zneužívání dětí a mládeže a s ním spojené i nové fenomény v oblasti komerčního sexuálního zneužívání dětí a mládeže, přesně kopírující dnešní dobu, zaměřenou především na hmotné statky a ty duchovní jsou pomalu, ale jistě odsouvány do nedohledna. Prostituce představuje obchod, přičemž podstatou každého obchodu je směna mezi dvěma stranami. V případě obchodu s pohlavním stykem v současnosti si již snad nelze ani představit, že by obchod proběhl bez třetí osoby (prostředník, kuplíř, pasák), která není aktivním poskytovatelem či příjemcem této služby, ale profituje z ní nejvíce. V práci jsem se také dotkla a upozornila na organizovaný zločin spojený s prostitucí a s ní související zneužívání a distribuci drog.

Úkolem vyspělé společnosti je s negativními jevy související s prostitucí bojovat a nastavit takové mechanismy, které mají za cíl negativní dopad na společnost eliminovat a regulovat. Zkušenosti a současný vývoj společnosti ukazují, že zřejmě ani v nejbližší době se nám nepodaří s tímto negativním jevem vypořádat. Názory, že výskyt prostituce podmiňuje bída či nezaměstnanost existující ve společnosti, že nejvíce ohroženými jsou osoby z nižších sociálních vrstev, nevzdělané, nekvalifikované nejsou podloženy. V některých státech hospodářská prosperita a blahobyt naopak vedou k většímu rozšíření prostituce. V boji s prostitucí nepomáhá ani plná zaměstnanost žen. Jisté je jen to, že prostituce se neprovozuje za účelem sexuálního uspokojení, ale jen z důvodů ziskových - přináší rychlý a snadný výdělek (Chmelík, 2003).

Mluvíme-li o prostituci, musíme si uvědomit, že se jedná o vysoce nebezpečný sociálně-patologický jev, který nejen že ohrožuje veřejnou morálku, ale ve většině případů přispívá a má za následek problémy v sociálních vztazích, problémy, které negativně zasahují do kvality života jednotlivých osob a skupin osob.

Vždy při výskytu jakéhokoliv problému je pro zabránění jeho opětovného vzniku důležitá prevence. Prevence trestné činnosti spojené s prostitucí je velmi obtížná, jelikož se jedná o kriminalitu s vysokou mírou latence, napojenou na organizovaný zločin. Prevence by měla být cílená nejen směrem k ohrožené části populace, ale také k uživatelům sexuálních služeb. Pokládám za velmi významnou především primární prevenci, která spočívá v co nejširší osvětě. Informovanost o problematice prostituce a kriminality spojené s provozováním prostituce by měla směřovat a být uskutečňována především v prostředí mladé generace a to z důvodu, že mladí lidé jsou viktimizací nejvíce ohroženou skupinou.

Hlavním cílem mé práce je poukázat na skutečnost, že prostituce existuje, bude existovat a že je potřeba se této problematice dále věnovat. Je to problematika, která se kontinuálně vyvíjí se společností a ze sociálního hlediska je potřeba ji monitorovat. Ve své práci jsem retrospektivně popsala vývoj prostituce v minulosti a snažila se popsat situaci v této problematice v současnosti. Mým cílem bylo získat informace o tom, jaké je míra informovanosti o základních aspektech obchodování s lidmi za účelem sexuálního vykořisťování mezi žáky středních škol. Z tohoto vycházejí mé dílčí cíle a to, zda si žáci uvědomují existenci nucené prostituce a zda si připouští rizika s touto trestnou činností spjatá. Získání těchto informací jistě pomůže k objasnění pohledu mládeže na nucenou prostituci a také k tomu, abychom byli schopni lépe posoudit, na který aspekt nucené prostituce se při preventivních programech zaměřit především.

Z výše uvedeného důvodu jsem se v praktické části své práce zabývala a zkoumala dotazníkovou metodou míru informovanosti o problematice prostituce mladých lidí, konkrétně žáků všech středních škol v Holešově. Mým hlavním cílem bylo zjištění, jaká je informovanost o základních aspektech nucené prostituce mezi žáky středních škol a jaká je informovanost o možných rizicích spojených s nucenou prostitucí mezi žáky středních škol. Na základě vyhodnocení získaných dat jsem ověřovala platnost stanovených předpokladů a vyvodila jsem závěry výzkumu. Výsledky mého výzkumu uvádím v závěru práce.

Při zpracování tématu prostituce a s ní spjaté kriminality jsem použila metody, které výrazně přispěly k objasnění této problematiky. Díky metodě studia dokumentů jsem v práci objasnila hlavní skutečnosti související s výše uvedenou problematikou,

metodu komparace jsem využila při studiu a porovnání trestního zákona č. 140/1961 Sb. a nového trestního zákoníku č. 40/2009 Sb., který nabyl účinnosti 1. ledna 2010.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 DĚJINY PROSTITUCE

První formy prostituce se objevily již v pravěké přírodní pospolitosti kde ovšem existovaly jiné formy příbuzenských vztahů. V komunitě žily děti, které neznaly své otce, často ani matku, rodiče neznali své děti a nedělali rozdíly mezi vlastními a nevlastními dětmi. Primitivní manželství byla hospodářskou nutností a ne důsledkem monogamního pudu.

Již v Gilgamešově eposu starém přes 4 tisíce let se objevuje první prostitutka, kterou byla kněžka a tento epos je nejstarším příběhem v dějinách týkající se prostituce.

Prostituce jako nejstarší řemeslo je pouhým úslovím, které vzniklo z nepřesné definice prostituce a promiskuity, nerespektující sociální uspořádání rodiny a společnosti. U Babylóňanů existoval zákon, který říkal, že každá domorodá žena se musí jednou za život odebrat do Venušina chrámu a tam se oddat cizinci, potom se vrátí domů a již nikdy se nenechá nikým svést. Tato babylónská prostituce měla ovšem za následek uvolnění mravů a tím došlo k bezmeznému rozšíření smilstva. Příklad Babylóňanů si našel své následovníky také v Asii, Africe a Persii, kde byla zřízena posvátná prostituce. Byly pořádány oslavy při kterých se prováděly nejrůznější prostopášnosti, tyto slavnosti řídil sám nejvyšší kněz a vlastně pod jeho ochranou bylo vždy zplozeno množství dětí, které nikdy nepoznaly otce. Vedle posvátné prostituce existovala pohostinná prostituce, známa u všech národů staré civilizace a představovala pohostinnost k bližnímu. V praxi to znamenalo, že kdokoliv překročil práh domu, stal se roven pánu domu a měl tak právo na všechny pohostinnosti domu. Jednou z těchto pohostinností také bylo, že pán domu přenechal hostu také svoji postel a ženu. Bylo zvykem, že muži obětovali oběť nejvyšší a tou bylo panenství svých dcer. Tento potupný způsob pohostinné prostituce existoval až do 4. století n.l. Dle pověsti, božský faraón Cheops k získání prostředků ke stavbě své pyramidy využil projede své vlastní dcery v nevěstinci. Dcera nejen, že byla otci po vůli, ale se záměrem nechat postavit vlastní pyramidu vybírala od každého kdo ji navštívil kámen a z těchto potom pyramida vznikla (Vaníčková, 2005). Se záměrem chránit řecké ženy a dívky založil ve starověkém Řecku athénský státník, proslulý svou moudrostí, první státní veřejný dům. Z prostředků získaných z provozu tohoto domu nechal vybudovat chrám bohyně prostituce, který se stal útlukem posvátné prostituce. A právě posvátná prostituce, která byla zavedena ve všech athénských chrámech, přispěla r. 530 př.n.l. ke vzniku legální prostituce. Tato

legální prostituce vznikla vlastně ze dvou důvodů. Jedním byla ochrana žen a dívek, druhý důvod byl spjat s mládeží u které hanebné hříchy zastíraly mravní cit a proto bylo nutné tyto hanebné hříchy vymýt. Velkým problémem byli lidé chovající se nemravně a kazící tím dívky i hochy, proto byl přijat zákon dle kterého mají být kuplíři potrestáni trestem nejvyšším, smrtí. Tento zákon byl posléze zmírněn jen na finanční pokutu, ale dle současných praktik osob zabývajících se obchodem s lidmi se stává jeho původní obsah stále aktuálnější.

1.1 ANTIKA

V žádné době a v žádném městě světa nehrály lehké ženy a prostitutky větší roli než v Athénách ve zlatém věku řecké kultury. Vytvořily se zde tři kategorie prostituce odlišující se zejména kvalitou poskytovaných služeb. Nejvyšší kvalitu poskytovaných služeb zajistily hetéry, které měly vysoké společenské postavení nejen díky erotickému umění, ale také vzdělanosti, tanečnímu a hudebnímu nadání, znalosti jazyků a jednalo se spíše o společníci vzdělaných mužů než o ženu poskytující pouze sexuální služby. Jediné ženy, které muži považovali za plnohodnotné byly právě hetéry. Prostřední kvalitu služeb poskytovaly auletridy, které již nebyly tak vzdělané, ovládaly jen některé z umění, nejčastěji taneční nebo hudební. Objevovaly se na veřejnosti a bývaly zvané do uzavřené společnosti. Třetí kategorii prostituce představují deiktridy, nejčastěji otrokyně, ale také ženy a dívky, které se z nejrůznějších důvodů dostaly do nuzných podmínek a ve většině případů pracovaly pro veřejný dům v jehož oknech se vystavovaly. Velmi ponižující bylo pro tyto ženy nejen to, že musí žít v nuzných podmínkách, ale i to, že byly vystaveny hanlivým pohledům mužů i žen. Nástupkyněmi těchto žen bývaly často jejich dcery, které byly někdy i od útlého věku zapojeny do práce kolem veřejného domu. Zatímco hetéry byly povoleny, auletridy i deiktridy byly zakázány a tato skutečnost nám ukazuje na rozporuplný postoj Řeků k prostituci.

Také v současné době se můžeme setkat s tímto dělením poskytovaných sexuálních služeb. Hetéry se dají přirovnat k současným společnícím, luxusním prostitutkám, které jsou často příslušnicemi nejvyšší společnosti a vedle sexuálních služeb poskytují společenský doprovod. Auletridy dnes připomínají ženy pracující v erotických klubech poskytujících zábavné umění, ale je zde možno si objednat i sexuální služby nebo pozvat striptérku na soukromou oslavu. Deiktridy do současné doby přetrvaly v podobě

pouličních prostitutek nebo prostitutek poskytujících své služby v levných nevěstincích .

Vedle ženské prostituce je staré Řecko také dobou mužské prostituce. Jednalo se převážně o otroky, kteří si prodejem svého těla přivydělávali. Existovala zde tradice, kdy chlapec, který má vstoupit do světa dospělých, musí projít rituálem, během kterého žije odděleně od komunity, musí projít školením seznamujícím ho se všemi schopnostmi potřebnými ke vstupu do světa dospělých a to včetně školení týkajícího ho se sexuálních zkušeností. Školitelem těchto mladých hochů se stával dospělý muž, který se v rámci tohoto školení stal i hochovým milencem.

V Římě se oddávali volnému sexu a prostituci ve stejné míře jako gladiátorským soubojům. Vzkvétala zde ovšem hlavně mužská prostituce a bylo s ní zacházeno jako s ženskou. Byli dováženi otroci, jejichž ceny byla velmi vysoká a byli v té době považováni za velký luxus. U žen z vyšší společnosti byla velká obliba v gigolech.

1.2 OD STAROVĚKU KE STŘEDOVĚKU

Ve 3.století n.l. došlo k velkému posunu v nahlížení na prostituci. Významným bylo, že první křesťanský císař Konstantin právně zabezpečil osamělé prostitutky a prostitutky, kteří byli vlastníky svých domů a také to, že dívka, pracující v mládí jako prostitutka se vdala za císaře Justiciána a jako císařovna se zasloužila o zákaz zaměstnávání nezletilých dětí v nevěstincích čímž přispěla k zákonné ochraně žen před násilím.

Křesťanství vyzývalo k cudnosti, odříkání a pohlavní zdrženlivosti. Ovšem vyvíjelo se právě v období rozšíření promiskuity do všech vrstev obyvatelstva a proto se i církev musela s prostitucí smířit. Dokonce jí z toho plynuly určité výhody. Papežská komora pobírala příjem z domů, které pronajímala správcům nevěstinců. V té době prostitutky poskytovaly své služby v největší míře vojákům a duchovním (Chmelík a kol., 2003). Ideálním způsobem života správného křesťana byl život v panenství či panictví a tento způsob života byl samozřejmě vyžadován především od kněží. Měšťané, řemeslníci, ale i duchovní toužili po styku s prostitutkami a museli proto vyhledávat nouzová řešení, jako byl ženský dům, který byl zřizován při statku, byly shromažďovány nevolnické ženy a dívky, aby tu pod dozorem pracovaly. Zde si mohl každý muž

za malý obnos vybrat dívku, kterou chtěl. Papežský dvůr tento problém řešil budováním podzemních chodeb z klášterů do nevěstinců. Mniši si vydržovali konkubíny a kněží farní kuchařky. A zřejmě z důvodu kázání až asketického způsobu života každého křesťana je pozdní středověk obdobím bez morálky a také prostituce se rozšířila v nebyvalé míře. Můžeme se domnívat, že prostitutky tohoto období položily základy ženské tělovýchovy, poněvadž jediné ony (ctnostné ženy si to nemohly dovolit) soutěžily ve sportovních hrách, běhaly, skákaly, staly se prvními sportovkyněmi.

Pozdní středověk je také obdobím násilí. Běžně docházelo ke skupinovému znásilnění a ženám se nedostávalo ochrany před tímto druhem násilí. Až v 15. století zachvátil Evropu strach a to díky rozšíření se epidemie syfilis. Většina veřejných domů byla uzavřena a v 16.-17. století měla prostituce daleko menší význam. Samozřejmě existovaly prostitutky, které dále provozovaly svoji živnost, ale již na vlastní pěst a nebyly již oficiální součástí života. Renesance vychovávala k úctě k ženám a proto muži projevovali úctu kurtizánám, jejichž cena byla velmi vysoká a mohlo si ji dovolit jen pár vyvolených. Byly to ženy velmi vzdělané, mluvící několika jazyky, recitovaly básně, hrály na hudební nástroje, zpívaly a vlastně opanovaly veřejný život, staly se dokonce představitelkami ženského ideálu a s tím souvisí četnost využití tématu kurtizán jako námětu románů.

Velkou odpůrkyní prostituce 18. století byla Marie Terezie. Vydávala nařízení, mravnostní zákony, dokonce vytvořila celý aparát strážců mravnosti. V rakouské monarchii byl přijat nový trestní zákon, který zahrnoval reglementaci, která určuje péči o prostituci obcím, zavádí zdravotní knížky a evidenci prostitutek. Snahou byla radikální mravní očista. Prostituce se stala trpěnou, ale kontrolovanou. Vyskytující se nepřiměřené zásahy policie vůči prostitutkám a zneužívání moci byly jedním z důvodů k přijetí aboličního zákona. Tento zrušil reglementaci prostituce, zakázal zřizování nevěstinců a tudíž se úplně vymkla kontrole pouliční prostituce. Nedostatečnost aboličního zákona se projevila zanedlouho právě tím, že prostituce se přesunula do barů, kabaretů a hodinových hotelů jejichž počet rapidně vzrostl. Výsledkem byl také nebyvalý nárůst nemocných pohlavními chorobami. Syfilis se v 90. letech 19. století rozrostla jako nikdy před tím. Velkým stoupencem abolicionismu byl Tomáš Garrigue Masaryk, který odmítl označit prostituci jako přirozené zlo či sociální potřebu a naopak ji nazval hříchem a zlem, proti kterému je potřeba se bránit. Hlavní příčiny prosti-

tuce viděl v mravní bídě, alkoholismu, nízkém stupni vzdělání a nedostatečné výchově a jako hlavní možnost obrany proti tomuto zlu viděl v mravní výchově. Na jeho popud se na českých školách, o desítky let dříve než v jiných zemích, začala vyučovat sexuální výchova, která ovšem v současné době velmi pokulhává za svým původním cílem.

1.3 PROSTITUCE A 20. STOLETÍ

Dalším obdobím, které přispělo k rozšíření prostituce bylo období II.světové války. V poválečném období se začínají objevovat call-girls, díky nimž se změnil systém poskytování sexuálních služeb. Určitý počet prostitutek pracuje ve veřejném domě nebo v zábavném podniku, ovšem největší počet prostitutek poskytuje nyní své služby prostřednictvím telefonu, později Internetu (Vaníčková, 2005). K velkému snížení prostituce ve 20. století přispěl rozvoj ochranných pomůcek pro bezpečný sex, existující možnost potratů a antikoncepce. Velkým dílem zasáhla emancipace žen, na trhu byl dostupný sex zdarma, proto už muži nemuseli vyhledávat služby prostitutek.

1.4 PROSTITUCE DVOU POLITICKÝCH SYSTÉMŮ

Jsem z generace, která byla vychovávána z části v předlistopadové době, kdy nejen v naší zemi, ale ve všech tehdejších socialistických zemích byly veřejné domy zakázány a organizovaná prostituce trestná. Tím se stalo, že ženská sexualita byla stejně spontánní jako sexualita mužská a v rámci toho, že jsou si muži i ženy rovni, byla organizovaná prostituce poslána tam, kam správně patří, do posvětí, na okraj společnosti. To bylo sympatické a ještě sympatičtější bylo, že se prostitučnímu chování nedělala vlastně žádná reklama. Ať se člověk podívá na jakoukoliv stranu, nahlédne do tisku s nejrůznější tematikou pro mládež či dospělé, sleduje program v televizi o Internetu nemluvě (webové stránky obsahující obrazový materiál týkající se sexu jsou druhým nejnavštěvovanějším), neustále očima naráží na upoutávky týkající se sexuality. Myslí si, že by bylo vhodné dát sexualitě jen určitý prostor a kdo bude mít zájem, vždy si ji zde najde. Pochopitelně, že ani v předlistopadové době se prostituci nepodařilo zcela vymýt. V každé době existuje určité procento zjištěných lidí, kteří chtějí těžit ze všeho a tedy i ze sexuálních vztahů. Tito lidé se vyskytovali vždy. Byly zjištěné ženy, které se nechaly dlouhodobě vydržovat muži a byli zjištění muži, kteří se nechali osamělou ženou živit, šatit a obsluhovat, aby ji pak za to „obšťastnili“. I dnes jsou slyšet hlasy, že

prostituce byla vždy, že je nevymýtelná. Myslím, že věc se má jinak. To, co existuje dnes se nedá s existencí prostituce v bývalém politickém systému srovnávat. Tenkrát nebyl trpěn jediný věřený dům, jakékoliv náznaky organizované prostituce byly ihned pronásledovány. Nekompromisně a tvrdě byla pronásledována i prostituce individuální.

Když se zakrátko po listopadovém převratu v r.1989 prováděl průzkum mezi obyvatelstvem, zda by bylo dobré zřídit veřejné domy či nikoliv, většina lidí s jejich budoucí existencí celkem souhlasila. Lidé totiž měli po čtyřicetiletém zákazu dojem, že veřejné domy jsou neodmyslitelnou součástí té pravé a nefalšované svobody a demokracie. Všichni jsme jásali nad nově nabytou svobodou a většina z nás se skutečně domnívala, že prostituce je znakem svobodného světa. Za předlistopadového politického systému jsme se vesele smáli filmovým scénám ze Západu, ve kterých se producírovaly výstředně oblečené a příliš zmalované prostitutky, připadalo nám tak zábavné, jak klopýtaly na vysokých podpatcích, nedbale pohazovaly kabelkou a vulgárními pohyby lákaly zákazníky k sexu. A tak začaly kvapem jako houby po dešti znenadání vyrůstat jeden za druhým první nesmělé masážní salóny. Je zajímavé, že dříve byla budova v níž se poskytují sexuální služby všeobecně označována jako „bordel“ a každý věděl, oč jde. V současnosti si každý vybaví ve spojitosti s tímto slovem pouze ne-skutečný nepořádek a tyto budovy jsou nazývány masážními salony. V těchto masážních salónech pracovaly erosenky a bylo nemyslitelné je nazývat prostitutkami. Poněkud pochybní podnikatelé prostě začali nenápadně a v závětrí budovat svůj sexprůmysl takříkajíc přímo na zelené louce. Nastal nikým nekontrolovaný „boom“ prostituce. A nyní, po mnoha letech zde máme již dobudován dokonale zorganizovaný a dobře zavedený sexbyznys. Kupodivu, nyní už nám prostituce tak směšná nepřipadá, stala se totiž celospolečenským problémem, nikoli banálním. Jedno je již dnes zcela jisté, tento jev nemá se svobodou a demokracií vůbec nic společného.

Někteří odborníci těsně po revoluci před veřejnými domy varovali, dokládali, že vznikem organizované prostituce se žádné problémy v mezilidských vztazích neodstraní – naopak přibudou.

Ovšem mezi lidmi existovaly představy, že:

- existence veřejných domů potlačuje nekontrolovanou prostituci

- díky existenci veřejných domů dochází k poklesu sexuálně motivovaných kriminálních činů např. znásilnění
- díky veřejným domům se odstraňují některé manželské problémy v sexu
- existence veřejných domů pomáhá řešit sexuální život osamělých lidí
- ve veřejných domech dochází ke snížení rizika onemocnění AIDS a pohlavních chorob
- existence veřejných domů nemá negativní dopad na všeobecnou morálku lidí

Tyto představy odborníci vyvraceli tím, že

- existence veřejných domů nikdy v historii lidstva nepotlačila nekontrolovanou, divokou prostituci
- prostituce se nikdy nezdržovala pouze na vyhrazených místech, pod kontrolou, neboť muž nebo žena, kteří chtějí být promiskuitní k tomu nepotřebují veřejný dům
- existence veřejných domů nikdy v historii lidstva nesnížila sexuálně motivovanou kriminalitu
- existence veřejných domů nikdy v historii neodstranila manželské problémy v sexu
- předražený sex v nočních klubech nemůže vyřešit sexuální život osamělých lidí, veřejné domy navštěvují ve většině případů rozmařilí podnikatelé
- existence státem řízené prostituce nikdy v historii neodstranila pohlavní nemoci, natož AIDA
- existence státem tolerovaných veřejných domů i tolerovaná pouliční prostituce má negativní dopad na morálku všech lidí bez rozdílu

Institucionální prostituce nemůže přinést nic pozitivního. Všechny údajné přednosti veřejných domů jsou jen domnělé a zkušenosti je vyvracejí. Především není pravda, že prostituce stabilizuje manželské vztahy. Vysokou rozvodovost mají i ty země, kde je prostituce snadno dostupná a veřejně nabízená. Není pravda, že zavedení prostituce sníží sexuální delikvenci a omezí výskyt např. znásilnění. Stačí se podívat na statistiky

sexuálních deliktů západních metropolí. Rovněž není pravda, že registrací prostitutek výrazně snížíme šíření pohlavních nemocí a AIDS. Nikdy se nám nepodaří registrovat většinu prostitutek. Nikdy nemůžeme podrobit registraci a účinnému hygienickému dozoru zákazníky prostitutek, kteří jsou zde hlavním hygienickým rizikem. Zákazníci představují ohromné hygienické riziko pro prostitutky a ne naopak! Zásady bezpečnějšího sexu, především používání prezervativů je možné při sexu za peníze prosadit ještě nesnadněji než v běžném životě. Zákazníci prezervativy odmítají a prostitutky jsou za peníze ochotny ke značným zdravotním rizikům. Největším nebezpečím institucionální prostituce je, že se díky ní mění morální hodnoty. Institucionální prostituce vzbuzuje a potvrzuje představu, že potřeba neosobního, anonymního sexu je něčím přirozeným.

2 PROSTITUCE A ORGANIZOVANÝ ZLOČIN

S provozováním prostituce je v široké míře spojena trestná činnost a to z pohledu jejího páchaní samotnými osobami provozujícími prostituci nebo trestnou činností páchanou na těchto osobách. Z pohledu páchaní trestné činnosti na prostituujících osobách mluvíme o trestných činech znásilnění, kuplířství, pohlavní zneužívání, svádění k pohlavnímu styku, šíření pornografie, sexuální nátlak a prostituce ohrožující mravní vývoj dětí. Existují jedinci, kteří se prostituci věnují dobrovolně z komerčních důvodů, ale ve většině případů jsou osoby k prostituci nuceny svými kuplíři z důvodu vysokých zisků. Činnost těchto kuplířů je organizačně propojena, každý z nich „pečuje“ většinou o více žen, ale neexistuje zde stálá organizační vazba. Každá skupina kuplířů má několik členů a každý má zde svůj úkol. K získání nových obětí jim někdy napomáhá naivita, touha po dobrodružství či snadném výdělku jindy fyzický nátlak či droga nebo závislost oběti na osobě, která ji k prostituci přivede. Ujednání pravidel prostituce, výše provize, za kterou osoba poskytuje sexuální služby i výše podílu, který musí odvést svému kuplíři se přizpůsobuje daným podmínkám, za kterých k poskytnutí sexuální služby dojde. Samozřejmě, že výše provize, za kterou osoba poskytuje sexuální služby, představuje rozsah poskytovaných služeb, místo poskytování, věk poskytující osoby a její atraktivnost, pro jejíž zachování v co nejvyšší možné míře, dochází k častému stěhování prostituujících se z místa na místo, někdy i do zahraničí (Chmelík a kol., 2003). Z pohledu trestné činnosti páchané samotnými prostituujícími se jedná např. o loupež, ohrožení pohlavní nemocí či opuštění dítěte nebo svěřené osoby. Díky vlivu drogy nebo s vidinou jejího získání jsou prostituující schopni doslova všeho. Na slovo poslechnou dealera a vydají se na cestu nelegálních obchodů. Spolu s prostituujícími mohou být do těchto obchodů zataženi také osoby žijící odlišným způsobem života než okolní populace, kteří ze strachu před prozrazením jejich způsobu života přistoupí k nejrůznějším kriminálním aktivitám.

2.1 KOMERČNÍ SEXUÁLNÍ ZNEUŽÍVÁNÍ DĚTÍ

Definice komerčního sexuálního vykořisťování dětí byla přijata v r.1996, kdy se konal 1. světový kongres proti tomuto neustále rozšiřujícímu se problému světa: *“použití dítěte pro sexuální účely výměnou za peníze nebo odměnu v naturálních mezi dítětem a zákazníkem, dítětem a prostředníkem nebo dítětem a agentem nebo jinými osobami, které vydělávají na obchodu s dětmi pro tyto účely“* (Vaníčková, 2005, s.25).

V případě komerčního sexuálního zneužívání dětí rozlišujeme tři formy:

- dětská prostituce
- dětská pornografie
- obchod s dětmi

Hlavní příčinou toho, že se dítě stane obětí sexuálního zneužití je, že už v dětství se stalo obětí sexuálního zneužití a tato skutečnost dítě stigmatizuje což je předpokladem jeho reviktimizace včetně prostituce. Jelikož u takto postižených dětí existuje syndrom dětského přizpůsobení se sexuálnímu zneužití nebo se dítě bojí svěřit se s touto událostí, chybějící intervence a terapie mají za následek dlouhodobé následky, mezi které patří i vznik sociálněpatologického chování (např. prostituce). Druhou neméně závažnou příčinou dětského sexuálního zneužití je to, že dítě bylo v dětství obětí domácího násilí. U tělesně týraných dětí se častěji objevují i opakující se útoky z rodiny a děti jsou nuceny na ulici hledat způsob obživy. Důvodem k prodeji svého těla také může být touha po dobrodružství, nespokojenost s vlastním životem a s tím související samota. Někdy může sehrát roli parta vrstevníků. Děti ze sociálně slabších rodin prodávají své tělo, aby si mohly koupit to, co mají spolužáci.

V současné době by již neuspěla nabádání rodičů ať se děti nedávají do hovoru s cizím mužem, vyhlížejícím neupraveným dojmem, chodícím kolem školy, poněvadž nyní jsou většinou děti obtěžovány osobami, které dobře znají nebo cizími osobami, které působí naopak velmi kultivovaným dojmem. Sexuální zneužívání dětí je velmi výnosná živnost, podílejí se na ní i mocní a vlivní, dětské prostituci holdují jedinci z řad politiků, soudců, pedagogů i kněží.

Novým fenoménem této doby je existence dětských miláčků. Jedná se o děti, které žijí ve větších městech spořádaně v rodině a za úplatu jsou ochotny buď jednotlivě nebo ve skupince odměnit dospělého člověka svou přítomností, později i sexem. V případě chlapců bývá lákavou odměnou řízení automobilu a jsou známy případy, kdy chlapec i když si najde dívku, s těmito aktivitami nepřestává a časem do nich zapojí i ji. Jelikož děti tímto způsobem „lehce“ přijdou k penězům či nejruznějším dárkům, přičemž samozřejmě nepřemýšlí o možných následcích či rizicích, stávají se tyto aktivity častějšími a plynule přejdou až k prostituci (Vaníčková, 2005). Velkým rizikem sexuálního zneužití v dětství je nedostatečné naplňování základních potřeb dětí jehož důsledkem je psychická deprivace, subdeprivace a emocionální traumatizace. Provozováním dětské prostituce se porušuje Úmluva o právech dítěte a také mezinárodní dohody týkající se ochrany dětí.

2.2 DĚTSKÁ PROSTITUCE A DROGY

Bylo by asi zarážející, kdyby se neustále se prodlužující chapadla narkomanie nepřichytila také k sexuálnímu zneužívání dětí a spojení prostituce a užívání drog se stává stále častějším. Skutečností je, že většina dětí provozujících prostituci a současně užívajících drogu nechce skončit s takovýmto způsobem života. O přítomnosti drog v této oblasti můžeme mluvit ze dvou pohledů. Jedním z nich je, že je prostituce provozována jednotlivcem dobrovolně za účelem získání buď finančních prostředků na nákup drogy nebo je zdrojem k získání vlastní drogy. Druhým pohledem je nedobrovolné provozování prostituce jednotlivcem, kdy je nucen pod vlivem drogy ke komerčnímu sexu a k setrvání v této činnosti. Dá se říci, že využití účinků drogy nahrazuje dříve používaný způsob přinucení k sexuálním službám a to fyzické násilí. Ovšem pro prostitutky se tím nic nezměnilo, stále jsou závislé na svém kuplíři, stále mu musí odevzdávat většinu svých příjmů. Velkým nebezpečím pro člověka provozujícího prostituci pod vlivem drog jsou vedle nenapravitelných následků provozování prostituce i nenapravitelné následky užívání drogy. Droga je jakákoliv látka, která může po vpravení do organismu pozměnit jeho jednu nebo i více funkcí, může ovlivnit prožívání člověka, působit na jeho psychiku, jeho ovládací nebo rozpoznávací schopnosti a vyvolat závislost. Přičemž v sexuálním průmyslu se užívají hlavně tvrdé drogy s povzbuzujícími účinky – stimulanty jako je kokain, pervitin, amfetaminy. Tyto látky

dráždí CNS, zvyšují krevní tlak, zrychlují krevní oběh, vytvářejí pocit svěžesti, energie a nevyčerpatelnosti, ale po euforii se dostavuje třes, bolesti hlavy, pocení. Na psychostimulační látky vzniká poměrně snadno psychická závislost vedoucí k nutkové potřebě opakovaného užití drogy, fyzická závislost se o tohoto druhu drog nevyskytuje. Po různě dlouhé době abúzu se může u jedince objevit psychické onemocnění. Doprovodnými znaky je dále ztráta chuti k jídlu a zvýšení sexuální dráždivosti. Z výše uvedených účinků je zřejmé, proč zrovna tato skupina drog je v sexuálním průmyslu tolik využívána.

Již v kapitole 2.2 jsem se věnovala provázanosti drogové a prostituční scény, v současnosti jdou tyto dva problémy ve velké míře případů ruku v ruce. Ve velké míře přibýlo případů, kdy podáním drogy jinou osobou jsou oběti nuceny k prostituci, oběti dobrovolně pro získání dávky drogy provozují prostituci a droga je také užívána dobrovolně osobami provozujícími prostituci jako stimulant nebo k potlačení bolesti. Vzájemná provázanost drogové a prostituční scény je velmi riziková nejen pro současné oběti pohybující se v tomto prostředí, ale i pro možnost dalšího prorůstání mafií, které se již nyní v těchto dvou oblastech pohybují a tím by došlo k jejich ještě větší nebezpečnosti pro celou společnost

3 NÁSLEDKY PROSTITUCE U DĚTÍ

Děti, které mají zkušenost s prostitucí byly touto primárně traumatizovány ať už se jedná o sexuální násilí, fyzické násilí (objevující se u většiny prostituujících), psychické a citové nebo o zanedbávání základních potřeb (včetně biologických). K násilí u dětí může docházet buď ze strany kuplíře nebo ze strany zákazníka a velmi často se také stávají obětí násilí v sociální skupině, ve které žijí. Může se zdát, že u osob, které provozují prostituci dobrovolně se viktimizace nemůže objevit, ale opak je pravdou. Viktimizace je totiž závislá na zákazníkovi, na jeho chování, které může být samozřejmě také zdrojem násilí. Díky opakující se zkušenosti s rolí oběti dochází u dítěte k pocitu bezmoci a přizpůsobení se a toto může zásadním způsobem ovlivnit také utváření jejich vlastní identity a sebepojetí což může mít za následek vznik dalších druhů sociálněpatologického chování, kterými se dítě vlastně brání. Děti provozující prostituci zažívají prvotní trauma často již ze strany své primární rodiny a následně po expozici odmítání sociálního kontaktu, zpřetrhání sociálních vztahů se svou vrstevnickou skupinou. Přičemž pro dítě je samozřejmě nejzranitelnějším obdobím pro vývoj sociálních vztahů s vrstevníky období puberty. Děti poskytující prostituci, ač by jim mělo být pomoheno, jsou naopak odsunovány na okraj společnosti, díky jejich stigmatizaci je na ně pohlíženo jako na špatné a nežádoucí a jsou tak marginalizovány. Marginalizace, při níž dochází k nedostatku pomoci od známého prostředí, nenaplnění základních potřeb, nedodržování práv a svobod je pro jedince sekundární viktimizací. Může dojít k zásadnímu nepříznivému zásahu do vývoje osobnosti dítěte a tím i k psychickému stigmatu. Určitě daleko hlubší následky postihnou psychiku dítěte, které k prostituci donutili rodiče než dítěte donuceného k této činnosti cizím člověkem nebo dítěte, které se k prostituci rozhodlo dobrovolně. Ruku v ruce s psychickou stigmatizací jde stres a záleží na jedinci jak tento stres vnímá, jak tento ohrožuje jeho osobnost. Je-li jedinec psychicky labilnější může být dlouhodobé působení stresu původcem vzniku řady nemocí např. rakoviny, vředové choroby, snížení imunity, alergie u žen dochází k poruchám menstruačního cyklu. Díky existenci bariér mezi společnostmi a jedincem dochází k vyčlenění ze společnosti. Tyto bariéry vznikají v důsledku začlenění se jedince do sociální subkultury, která je marginalizovaná a stigmatizovaná. Jeho psychika je těžce nabitá poruchou osobnosti, posttraumatickou stresovou

poruchou, často s rozvojem psychické nemoci jako následku závislosti na alkoholu, lécích či drogách.

3.1 POSTTRAUMATICKÁ STRESOVÁ PORUCHA

Po odeznění prožitého traumatu se mohou objevit příznaky posttraumatické stresové poruchy u některých jedinců může nastat jejich chronický průběh vyúsťující v trvalou změnu osobnosti.

Posttraumatickou stresovou poruchu charakterizuje:

- znovuprožívání (stresující sny, opakované vzpomínky na stresovou událost, znovuprožívání bolestné události)
- vyhýbání se (vyhýbání se komunikaci, pocitům událost připomínající, jedinec není schopen radovat se z činností, které u něj dříve radost vyvolávaly, dochází k odcizení se jedince blízkým osobám)
- vegetativní labilita (představuje problémy se spánkem, nekontrolované výbuchy hněvu, jedinec je podrážděný, nesoustředí se)

Provozování prostituce je také často spojeno se snížením sebeúcty a sebehodnocení provozujícího jedince, občas dojde u jedince k jejich úplné ztrátě. Relativně často diagnostikována u dětí provozujících prostituci bývá změna osobnosti, projevující se maladaptivním chováním, které vede ke zhoršení sociálních vztahů. Indikacemi, které nás na tento problém mohou upozornit je např. nepřátelský postoj jedince ke všemu, pocit prázdnoty a odcizení. Jedná se o postoje, které se dříve u jedince nevyskytovaly (Vaníčková, 2005).

Stres a posttraumatická stresová porucha objevující se u dětí provozující prostituci může být příčinou jejich suicidálního chování. Toto je charakterizováno okamžitým nápadem, pohráváním si s myšlenkami na smrt, tendencí ke zkratkovitému jednání, pokusem o sebevraždu a dokonanou sebevraždou.

Na suicidálním chování se podílí:

- primární psychické problémy
- vlastní osobnost jedince

- situační zátěž
- podpora rodiny

3.2 ZDRAVOTNÍ RIZIKA

Nejvíce ohroženou skupinou, z hlediska onemocnění sexuálně přenosnou chorobou, jsou děti provozující prostituci, jelikož jsou snáze ovladatelné svými zákazníky a také imunitní systém dětí je více zranitelný. Mohlo by se zdát, že s větší dostupností sexuálních ochranných pomůcek se bude počet zdravotních rizik spojených se sexuálním průmyslem snižovat, ale jelikož toto souvisí také se zodpovědností jak poskytovatelů, tak zákazníků sexuálních služeb a nezodpovědných i k sobě samým je a bude stále dost, nikdy se nám nepodaří ve velké míře tato rizika eliminovat. I když se v současné době nesečkáváme se zmínkami o výskytu kapavky neznámá to, že vymizela. Využívá se jen samoléčby a to díky přístupu k antibiotikům. I v současné vyspělé době nevymizel syfilis, problémem současnosti je infekce HIV, prostituce je spojena s infekcí virem hepatitidy typu B a C. Zdravotní problémy může zejména prostituujícím dívkám přinést jejich těhotenství a ve velkém počtu případů využívané umělé přerušování těhotenství. Velkou překážkou v zabránění rozšiřování zdravotních rizik mezi prostituujícími je jejich neustálá migrace.

4 PRÁVNÍ ÚPRAVA PROSTITUCE A TRESTNÉ ČINNOSTI S NÍ SOUVISEJÍCÍ V ČR

Do roku 1990 byla prostituce trestným činem, v té době byla řazena mezi druhy příživnictví. V současnosti samotná prostituce trestná není, ale nabalují se na ni trestné činy, které již trestné jsou.

Mezi laickou veřejností i mezi odborníky se objevují tři základní principy řešení problému prostituce.

Princip represivní – jedná se o přístup velmi radikální, který jednoznačně žádá prostituci kriminalizovat. Prostitutky se proto přesouvají do ilegality, neplatí daně, nechodí na zdravotní prohlídky a tím se na minimum sníží možnost přehledu o prostituční scéně a ta se tak stává nekontrolovatelnou.

Princip reglementační – přístup s demokratickými prvky, který poskytuje prostituci jak povinnosti tak práva. Pokud se prostituce nepodrobí stanovené kontrole (zdravotním prohlídkám, placení daní,...) bude kriminalizována.

Princip aboliční – tento přístup prostituci vůbec neřeší, nereguluje ji, nestíhá, nezdaňuje. Kriminalizuje pouze kriminalitu s prostitucí spojenou. Následkem také tohoto přístupu je nekontrolovaná prostituce, která zaplavuje nejrůznější veřejná místa.

V předrevolučním období České republiky zde existoval přístup reglementační ovšem od poloviny 20. stol., na základě varování odborníků (tato varování jsem uvedla v kapitole 1.4), již existuje přístup aboliční. V současné době se v České republice prostituce prostě neřeší a kriminalizuje se pouze trestná činnost s ní spojená (Zoubková, 2004).

Od 1. ledna 2010 je v České republice účinný nový trestní zákoník jehož Hlava III zvláštní části je věnována trestným činům proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti. Těchto hlav obsahuje trestní zákoník celkem třináct a o nebezpečnosti činů spojených se sexuální oblastí hovoří jejich zařazení již do třetí hlavy hned za trestné činy proti životu a zdraví a trestné činy proti svobodě a právům na ochranu osobnosti, soukromí a listovního tajemství.

Na trestnou činnost spojenou s prostitucí můžeme nahlížet ze dvou stran. Jedná se o trestné činy:

- páchané na prostituujících se osobách
- páchané prostituujícími se osobami

Mezi trestné činy páchané na prostituujících se osobách patří např.:

- **kuplířství**

dle trestního zákona č. 140/1961 Sb., § 204

Odnětím svobody bude potrestán ten, kdo jiného zjedná, přiměje nebo svede k provozování prostituce, nebo kdo kořistí z prostituce provozované jiným, spáchá-li uvedený čin za použití násilí, pohrůžky násilí nebo pohrůžky jiné vážné újmy anebo zneužívá tísň nebo závislosti jiného, získá-li tímto činem značný prospěch, spáchá-li takový čin jako člen organizované skupiny, danou sazbou bude potrestán, spáchá-li uvedený čin na osobě mladší 15 či 18 let (Jelínek, 2007).

dle trestního zákoníku č. 40/2009 Sb., §189

Odnětím svobody, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty bude potrestán ten, kdo jiného přiměje, zjedná, najme, zláká nebo svede k provozování prostituce, nebo kdo kořistí z prostituce provozované jiným, spáchá-li uvedená čin v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného značný prospěch, nebo jako člen organizované skupiny, způsobí-li uvedeným činem těžkou újmu na zdraví nebo smrt. Skutková podstata obsahuje dvě formy jednání: první je návodem s prvky donucení (přiměje, zjedná, svede), druhým obdoba podílnictví (kořistí z prostituce provozované jiným). Prostitucí se rozumí nejen pohlavní styk s jinými osobami za úplatu uskutečněný formou soulože, ale i všechny další formy ukájení pohlavního pudu jiné osoby stejného nebo opačného pohlaví tělesným stykem za úplatu, přičemž nezáleží, jestliže k pohlavnímu uspokojení jiné osoby v konkrétním případě dojde. Za pohlavní styk se považuje jakýkoliv způsob ukájení pohlavního pudu na těle jiné osoby (stejného nebo opačného pohlaví). Jde tedy o soulož, o pohlavní styk srovnatelný se souloží, ale např. i o pouhé osahávání, ohmatávání, vzájemné heterosexuální či homosexuální masturbace apod. (Jelínek, 2009).

Srovnáme-li obě znění vidíme, že ve starém je brán v potaz věk oběti, v novém je zmíněno jako trest navíc propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty a jako možnost následku újma na zdraví i smrt.

- **pohlavní zneužití**

dle trestního zákona č. 140/1961 Sb., § 242, § 243 pohlavní zneužívání

Odnětím svobody bude potrestán pachatel, vykoná-li soulož s osobou mladší než 15 let, na osobě svěřené jeho dozoru, zneužívaje její závislosti, kdo takové osoby pohlavně zneužije, způsobí těžkou újmu na zdraví či smrt. Kdo zneužívaje závislosti osoby mladší než 18 let nebo osoby svěřené jeho dozoru, přiměje k mimomanželské souloži, zneužívaje její závislosti ji pohlavně zneužije (Jelínek, 2007).

dle trestního zákoníku č. 40/2009 Sb., § 187

Odnětím svobody bude potrestán kdo vykoná soulož s dítětem mladším 15 let nebo kdo je jiným způsobem pohlavně zneužije, spáchá-li tento čin na dítěti mladším 15 let svěřeném jeho dozoru, zneužívaje jeho závislosti nebo svého postavení a z něho vyplývající důvěryhodnosti nebo vlivu, způsobí-li těžkou újmu na zdraví či smrt. Samotná příprava je trestná (Jelínek, 2009).

Srovnáme-li obě znění zjistíme, že v novém se objevila zmínka o možnosti společenského postavení pachatele a z něho vyplývající důvěryhodnosti nebo vlivu. Je zde snížen věk oběti.

- **znásilnění**

dle trestního zákona č. 140/1961 Sb., § 241

Odnětím svobody bude potrestán ten, kdo násilím nebo pohrůzkou bezprostředního násilí donutí jiného k souloži nebo k jinému obdobnému pohlavnímu styku nebo kdo k takovému činu zneužije bezbrannosti jiného, spáchá-li tento čin na osobě mladší než 15 let, způsobí-li činem těžkou újmu na zdraví či smrt (Jelínek, 2007).

dle trestního zákoníku č. 40/2009 Sb., §185

Kdo jiného násilím nebo pohrůzkou násilí nebo pohrůzkou jiné těžké újmy donutí k pohlavnímu styku, kdo k takovému činu zneužije jeho bezbrannosti, kdo spáchá čin souloží nebo jiným pohlavním stykem provedeným způsobem srovnatelným se souloží

na dítěti mladším 15 let nebo se zbraní, na osobě ve výkonu vazby, trestu odnětí svobody, ochranného léčení, zabezpečovací detence, ochranné nebo ústavní výchovy anebo v jiném místě, kde je omezována osobní svoboda nebo způsobí-li svým činem těžkou újmu na zdraví či smrt. Samotná příprava je trestná. Trestní čin znásilnění je charakterizován dvojím jednáním, jedná se o násilné jednání v širším slova smyslu (násilí, pohrůžka násilí) a pohlavní styk (Jelínek, 2009).

V novém znění je pamatováno také na ochranu osob v místech s omezením osobní svobody a na možnost použití pachatelem zbraně při činu.

- **svádění k pohlavnímu styku**

dle trestního zákona č. 140/1961 Sb., § 217a

Odnětím svobody bude potrestán ten, kdo nabídne, slíbí nebo poskytne osobě mladší 18 let za pohlavní styk s ní, nebo za její pohlavní sebeukájení, obnažování nebo jiné srovnatelné chování úplatu nebo jinou výhodu či prospěch, spáchá-li čin ze zavrženíhodné pohnutky, pokračuje-li v jeho páchání po delší dobu nebo opakovaně.

Osoba mladší 18let, která žádá nebo přijme úplatu nebo jinou výhodu či prospěch za to, že sama má pohlavní styk, nebo se sama pohlavně ukájí, obnažuje nebo se dopouští jiného srovnatelného chování, není pro takový čin trestná (Jelínek, 2007).

dle trestního zákoníku č. 40/2009 Sb., § 202

Kdo nabídne, slíbí nebo poskytne dítěti nebo jinému za pohlavní styk s dítětem, pohlavní sebeukájení dítěte, jeho obnažování nebo jiné srovnatelné chování za účelem pohlavního uspokojení úplatu, výhodu nebo prospěch, spáchá-li čin na dítěti mladším 15 let, ze zavrženíhodné pohnutky, po delší dobu nebo opakovaně (Jelínek, 2009).

- **šíření pornografie**

dle znění trestního zákona č. 140/1961 Sb., § 205 ohrožování mravnosti

Odnětím svobody, peněžitým trestem nebo propadnutím věci bude potrestán ten, kdo uvádí do oběhu, rozšiřuje, činí veřejně přístupnými, vyrábí, dováží, prováží nebo vyváží, za tímto účelem přechovává pornografická díla písemná, nosiče zvuku nebo obrazu, zobrazení nebo jiné předměty ohrožující mravnost, která zobrazují dítě, v nichž se projevuje neúcta k člověku a násilí, kdo pornografická díla písemná, nosiče zvuku nebo obrazu nebo zobrazení nabízí, přenechává nebo zpřístupňuje osobě mladší

18 let, nebo na místě, které je osobám mladším 18 let přístupné, vystavuje nebo jinak zpřístupňuje, spáchá-li čin jako člen organizované skupiny nebo spáchá-li ho tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným obdobně účinným způsobem (Jelínek, 2007).

dle znění trestního zákoníku č. 40/2009 Sb., § 191

Odnětím svobody, zákazem činnosti nebo propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty bude potrestán ten, kdo vyrobí, doveze, vyveze, proveze, nabídne, činí veřejně přístupným, zprostředkuje, uvede do oběhu, prodá nebo jinak jinému opatří fotografické, filmové, počítačové, elektronické nebo jiné pornografické dílo, v němž se projevuje násilí či neúcta k člověku, kdo písemné, fotografické, filmové, počítačové, elektronické nebo jiné pornografické dílo nabízí, přenechává, zpřístupňuje dítěti, na místě dětem přístupném, vystavuje nebo jinak zpřístupňuje, jako člen organizované skupiny, tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným obdobně účinným způsobem, získat pro sebe nebo pro jiného značný prospěch, jako člen organizované skupiny působící ve více státech (Jelínek, 2009).

Od roku 2006 přibyly v trestním zákoně dvě skutkové podstaty, související se šířením pornografie a chránící děti:

- výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií, §192
- zneužití dítěte k výrobě pornografie, § 193
- **sexuální nátlak**

Tento trestný čin se ve starém trestním zákoně nevyskytoval, objevil se až v novém a jedná se o § 186.

Odnětím svobody bude potrestán ten, kdo jiného násilím, pohrůzkou násilí nebo pohrůzkou jiné těžké újmy donutí k pohlavnímu sebeukájení, k obnažování nebo jinému srovnatelnému chování, nebo kdo k takovému chování přiměje jiného zneužívaje jeho bezbrannosti, jeho závislosti nebo svého postavení a z něho vyplývající důvěryhodnosti nebo vlivu, spáchá-li čin na dítěti mladším 15 let, nejméně se dvěma osobami, se zbraní, na osobě ve výkonu vazby, trestu odnětí svobody, ochranného léčení, zabezpečovací detence, ochranné nebo ústavní výchovy anebo v jiném místě, kde je

omezována osobní svoboda, spáchá-li čin jako člen organizované skupiny, způsobí-li činem těžkou újmu na zdraví či smrt. Samotná příprava je trestná (Jelínek, 2009).

- **prostituce ohrožující mravní vývoj dětí**

Také tento trestný čin se objevil až v novém trestním zákoně a jedná se o § 190.

Odnětím svobody bude potrestán ten, kdo provozuje prostituci v blízkosti školy, školského nebo jiného obdobného zařízení nebo místa, které je vyhrazeno nebo určeno pro pobyt nebo návštěvu dětí.

Odnětím svobody, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty bude potrestán ten, kdo organizuje, střeží nebo jiným způsobem zajišťuje provozování prostituce v blízkosti školy, školského nebo jiného obdobného zařízení nebo místa, které je vyhrazeno nebo určeno pro pobyt nebo návštěvu dětí.

Odnětím svobody nebo propadnutím majetku bude potrestán ten, kdo spáchá čin nejméně na dvou takových místech nebo opětovně (Jelínek, 2009).

Mezi trestné činy páchané prostituujícími se osobami patří např.:

- **loupež**

dle znění trestního zákona č. 140/1961 Sb., § 234

Odnětím svobody bude potrestán ten, kdo proti jinému užije násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí v úmyslu zmocnit se cizí věci, spáchá-li čin jako člen organizované skupiny, způsobí-li činem těžkou újmu na zdraví nebo značnou škodu, škodu velkého rozsahu nebo smrt (Jelínek, 2007).

dle znění trestního zákoníku č. 40/2009 Sb., § 173

Odnětím svobody bude potrestán ten, kdo proti jinému užije násilí nebo pohrůžky násilí v úmyslu zmocnit se cizí věci, spáchá-li čin jako člen organizované skupiny, způsobí-li činem těžkou újmu na zdraví, značnou škodu, nebo spáchá-li takový čin v úmyslu umožnit nebo usnadnit spáchání trestného činu vlastizrady, teroristického útoku nebo teroru, způsobí-li činem škodu velkého rozsahu či smrt. Samotná příprava je trestná.

Ve srovnání formulace daného trestného činu starého a nového trestního zákona je znění nového rozšířeno o možnost vlastizrady, teroristického útoku či teroru.

- **ohrožení pohlavní nemocí**

dle trestního zákona č. 140/1961 Sb., § 226 ohrožování pohlavní nemocí

Odnětím svobody bude potrestán ten, kdo jiného vydá, byť z nedbalosti, nebezpečí pohlavní nákazy (Jelínek, 2007).

dle trestního zákoníku č. 40/2009 Sb., § 155

Odnětím svobody bude potrestán ten, kdo jiného vydá, byť i z nedbalosti, nebezpečí nákazy pohlavní nemocí (Jelínek, 2009).

Formulace trestného činu je u obou trestních zákonů identická až na délku odnětí svobody, zatímco ve starém trestním zákoně byla sazba 6 měsíců, v současném je 1 rok.

- **opuštění dítěte nebo svěřené osoby**

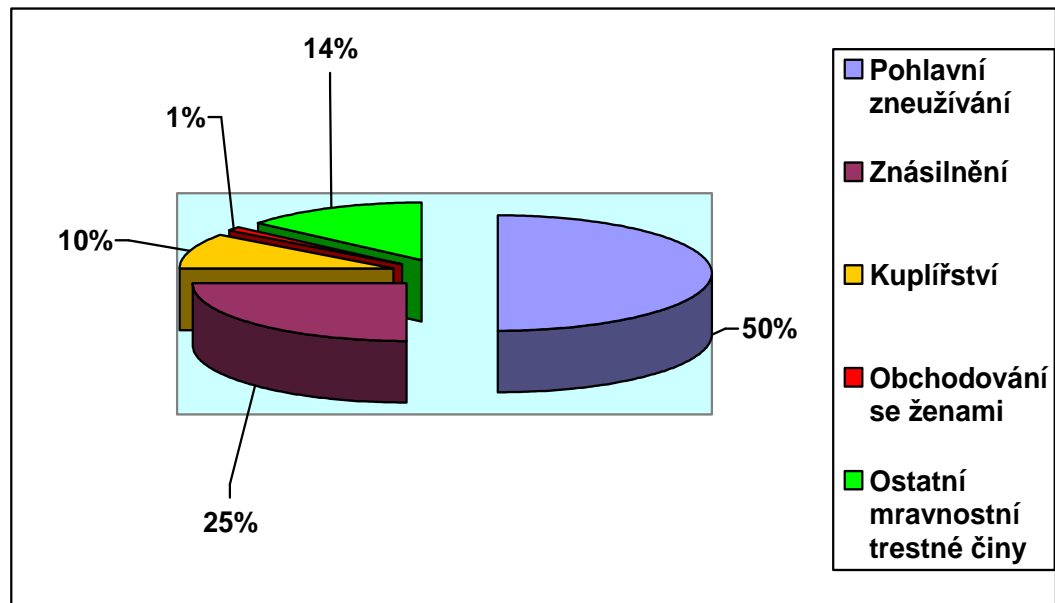
dle trestního zákona č. 140/1961 Sb., § 212 opuštění dítěte

Odnětím svobody bude potrestán ten, kdo opustí dítě, o které má povinnost pečovat a které si samo nemůže opatřit pomoc, a vystaví je tím nebezpečí smrti nebo ublížení na zdraví, způsobí-li činem těžkou újmu na zdraví nebo smrt (Jelínek, 2007).

dle trestního zákoníku č. 40/2009 Sb., § 195

Odnětím svobody bude potrestán ten, kdo opustí dítě nebo jinou osobu, o kterou má povinnost pečovat a která si sama nemůže opatřit pomoc, a vystaví ji tím nebezpečí smrti nebo ublížení na zdraví, spáchá-li čin na dítěti mladším 3 let, opětovně nebo nejméně na dvou osobách, způsobí-li činem těžkou újmu na zdraví či smrt (Jelínek, 2009).

Ve formulaci trestného činu v novém trestním zákoně se již nejedná o opuštění pouze dítěte, ale i jiné osoby, o spáchání činu opětovně či na dvou osobách.

Obr. 2. Podíl jednotlivých druhů mravnostních trestných činů na jejich celkovém počtu v ČR v roce 2009.

5 PREVENCE DĚTSKÉ PROSTITUCE

Chceme-li opravu zamezit sexuálnímu zneužívání dětí, potom by měly být zásadními principy prevence dětské prostituce:

- formování světa přátelského k dětem
- péče o děti a také jejich ochrana

Každému rozumně smýšlejícímu člověku musí být jasné, že je nutné v daleko větší míře věnovat pozornost té části světové populace, která je nejzranitelnější a je budoucností světa, dětem a mládeži. Jakou poskytneme dětem výchovu a podmínky pro jejich správný vývoj se nám vrátí ve stavu budoucí společnosti. Vždyť sama výchova patří k základním právům dětí, vedle toho také právo na vzdělání, odpočinek, volný čas, vyjadřování vlastních názorů, nesmí docházet k jakékoliv diskriminaci, mají právo na určitou životní úroveň, na ochranu před jakýmkoli tělesným či duševním násilím, urážením nebo zneužíváním, zanedbáváním nebo nedbalým zacházením. Vedle práv mají samozřejmě své povinnosti, jejichž dodržování k důsledné výchově také patří. Každé dítě potřebuje pevný řád a režim, bez něj se cítí nejistě, k nikomu nepatřící, neumí si poradit s volným časem, nezíská pocit zodpovědnosti, motivace.

Je také potřeba vyjadřovat dětem respekt a hlavně zájem ať už každodenní komunikací, seznamováním se s jejich kamarády, přehledem o trávení jejich volného času, být v kontaktu s učitelem, udělat si na dítě čas, naslouchat mu, vyjádřit mu jeho důležitost, naučit dítě říci si o pomoc, svěřit se.

Tak jako v případě dalších sociálněpatologických jevů i v případě sexuálního zneužívání dětí se pozornost ve stále větší míře obrací na prevenci vzniku problému, což představuje eliminovat možnost započetí činu nebo jeho pokračování. Samotná prevence existuje na úrovni primární, sekundární i terciární z hlediska kriminalistiky sociální, situační a viktimologická.

Pozornost primární prevence se obrací především na účinnou výchovu. Tato výchova by se měla zaměřovat na témata z oblasti sexuální, rodinné, protialkoholní, kulturní i právní. Co nejširší dopad by měla mít osvěta. Je nutné organizovat osvětové akce jak pro celkovou populaci tak především pro potenciální oběti např. pro děti, ženy chtějící vyjet za prací do zahraničí, ženám využívajícím autostop. Velkým posu-

nem pozitivním směrem v prevenci prostituce by byla změna legislativy a především změna aboličního přístupu ne ovšem návratem k přístupu reglementačnímu.

Hlavním smyslem sekundární prevence je vyhledávání ohrožených osob a to z problémového rodinného prostředí, z ústavní nebo ochranné výchovy, požívajících návykové látky a dalších, žijících odlišným způsobem života než většina obyvatel. Měla by jim být poskytována jakákoliv, hlavně co nejúčinnější, pomoc vedoucí ke snížení možnosti rozšiřování rizik souvisejících s jejich způsobem života. Sekundární prevence představuje vedle vyhledávání ohrožených osob také vyhledávání sexuálních deviací a kontrolu rizikových míst.

Terciární prevence spočívá v samotné práci s obětí, ve farmakologickém či psychiatrickém léčení sexuálních deviací a v rehabilitaci obětí. V praxi se jedná o psychiatrickou, psychologickou či terapeutickou pomoc (Zoubková, 2004).

Z kriminologického hlediska jde o zabránění recidivy (pokud jde o viktimologickou recidivu, zaměřuje se na ochranu dětí před opětovnou viktimizací). Z pohledu oběti jde o nápravu následků trestného činu, zabránění sekundární viktimizaci a informování, výcvik oběti k tomu, aby se opět nestala obětí.

Sociální prevence směřuje do celé společnosti a jde o aktivity zaměřené na zlepšování nepříznivých podmínek (soustředí se na nezaměstnanost, toxikomanii, prostituci, bezdomovce apod.). Významným nástrojem sociální prevence je právní řád, rodinná politika, bytová, zdravotní, školská, zaměstnanosti a další. Klíčový význam má rodina, škola, volnočasové aktivity dětí.

K páchání trestných činů musí být také příznivé situace. Někdy je příznivý čas, někdy den v týdnu, někdy je příznivé určité místo. Cílem situační prevence je dle získaných informací důslednější dozor a ostražitost na těchto příznivějších místech, v příznivém čase či v příznivém dnu v týdnu.

Jak již z názvu vyplývá, viktimologická prevence se obrací na samotnou oběť. Pozornost se věnuje její situaci, nabízí se jí např. psychologická pomoc, výcvik v sebeobraných technikách, nejrůznější obranné prostředky.

5.1 SEXUÁLNÍ VÝCHOVA

K zásadním preventivním krokům proti sexuálnímu zneužívání dětí patří vedle vyjadřování zájmu o dítě i výchova přispívající k utváření jeho vlastní identity, sebehodnocení, vztahu sama k sobě, interpersonálních vztahů a tím i k rozvoji jeho osobnosti. Každá rodina žije dle jiných tradic, dle jiných hodnot a těmto přizpůsobuje i svůj názor na sexualitu a je pravdou, že školní výchova se může od názorů rodiny, ve které dítě žije, lišit. U některých rodičů existuje názor, že není vhodné o sexualitě s dětmi mluvit vůbec a měla by být pro dítě tabu, někteří připouští, že by dítě mělo být informováno, ale neznají způsob, jak přijatelně dítěti tuto problematiku ozřejmit a rádi tento úkol přenechají na škole. V jiných rodinách se o problematice sexuality hovoří otevřeně. Je nutné, aby dítě získalo vztah k vlastnímu tělu, aby mu bylo vysvětleno co je normální a co ne, mělo by být schopné rozpoznat zda mu chce někdo ublížit či ne. Je zřejmé, že informované dítě dovede efektivněji reagovat na možné útoky sexuálního zneužívání než dítě, před kterým je sexualita tabuizována. Neinformované dítě se dá lehce oklamat. Ideálním případem je ten, kdy se na školních preventivních programech podílí také rodiče. Nejde o to, aby existovaly preventivní programy, ale je důležité, aby byly přiměřené a účinné (Vaničková, 1999). Asi díky dnešní neosobní době, kdy se jeden nezajímá o druhého (myslím tím v přátelských mezích), lidé si závidí, nepřejí si nic dobrého, rodiče často nemají na své děti dostatek času, získávají děti informace v největší míře z filmů, televize, videa, Internetu a ne od svých rodičů či školy.

6 KDE HLEDAT POMOC

Jelikož se v případě sexuálního zneužívání jedná o vysoce osobní traumatizující zážitky, nemají takto postižené osoby potřebu se veřejně svěřovat a je proto nutné pro navázání kontaktů na základě důvěry využívat aktivní práce s těmito osobami prostřednictvím drop-in center, zelených telefonních linek a nastupuje zde také pomocná ruka neziskových organizací tzv. občanská pomoc (Colombani, 2005).

„Nevládní organizace hrají v této oblasti specifickou úlohu nejen tím, že poskytují pomoc obchodovaným lidem, ale také tím, že udržují a posilují demokratické procesy a monitorují dodržování lidských práv“(Colombani, 2005, s.13).

6.1 La Strada Česká republika, o.p.s.

La Strada ČR je jedinou specializovanou organizací, která se v rámci ČR věnuje výhradně poskytování pomoci obchodovaným a vykořisťovaným osobám. Má k dispozici řadu azylových (skrytých) bytů, ve kterých poskytuje obětem ubytování. Provozuje také SOS/INFO linku, kde lze získat např. informace o společnostech nabízejících zaměstnání v zahraničí. La Strada v České republice zahájila svoji činnost v roce 1995 a jejím heslem je „Tvé tělo patří jen tobě“. Vedle České republiky působí tato organizace v Nizozemí, Polsku, Bulharsku, Bělorusku, Moldávii, Makedonii, Bosně a Hercegovině a na Ukrajině. Při provozování své činnosti spolupracuje s dalšími obdobnými organizacemi ze zahraničí, což je důležité hlavně v případě, kdy je dívka z České republiky za účelem prostituce nedobrovolně odvezena za hranice země a chce se vrátit zpět. Komplexní sociální služby poskytované pracovníky La Strady jsou zdarma a přísně je dodržována anonymita klientů. Za každých okolností je požadován souhlas klienta s úkony vykonávanými sociálními pracovníky v jejich prospěch.

6.2 Rozkoš bez Rizika, o.s

Další z nestátních neziskových organizací s právní subjektivitou. Cílem tohoto sdružení je prevence a léčba sexuálně přenosných chorob, prevence šíření HIV/AIDS, diagnostika a léčba dalších sexuálně přenosných chorob, gynekologických onemocnění a různých infekcí. Metody sociální práce v R-R se rozděluje na institucionální a terén-

ní. Streetwork patří k nejdůležitějším metodám činnosti. Přináší nabídku bezplatného a anonymního testování prostřednictvím rychlotestů na HIV a syfilis, informační materiály, informace o službách, sdruženích apod.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

7 VÝZKUMNÁ ČÁST

7.1 Cíl výzkumu a stanovení výzkumných problémů

V předešlé části bakalářské práce jsem se věnovala sexuálnímu zneužívání na teoretické úrovni, v následující části jsem chtěla zjistit, jaké a zda vůbec mají informace o této trestné činnosti žáci středních škol, skupina, která je vysoce riziková i tím, že po maturitě mládež ve stále větší míře odchází studovat nebo za prací do zahraničí. Jelikož základem každé účinné prevence jsou informace a chceme-li tvořit v účincích co nejefektivnější preventivní akce musíme tuto informovanost znát.

Hlavním cílem mé práce je získat informace o tom, jaká je míra informovanosti o základních aspektech obchodování s lidmi za účelem sexuálního vykořisťování mezi žáky středních škol. Z tohoto hlavního cíle vycházejí cíle dílčí a to zda si žáci uvědomují existenci nucené prostituce a zda si připouští rizika s touto trestnou činností spojená. Získání těchto informací jistě pomůže k objasnění pohledu mládeže na nucenou prostituci a také k tomu, abychom byli schopni lépe posoudit na který aspekt nucené prostituce se při preventivních programech zaměřit především.

Pro výzkum jsem si stanovila tyto výzkumné problémy:

Výzkumný problém č. 1:

Jaká je informovanost o základních aspektech nucené prostituce mezi žáky středních škol?

Výzkumný problém č. 2:

Jaká je informovanost o možných rizicích spojených s nucenou prostitucí mezi žáky středních škol?

V rámci řešení výzkumného problému č. 1 šlo o to zjistit, zda si žáci vůbec připouští existenci nucené prostituce, lépe řečeno, zda připouští možnost, že jsou některé osoby k poskytování sexuálních služeb nuceny.

V rámci řešení výzkumného problému č. 2 o to, že připuštění si rizik je významným předpokladem toho, aby mohl člověk účinně předcházet vlastní viktimizaci.

7.2 Stanovení předpokladů závěrů dotazníkového šetření

Pro zpracování výsledků výzkumu jsem si stanovila následující předpoklady:

1. Předpokládáme, že děvčat, uvědomujících si existenci nucené prostituce je nejméně 60% a chlapců maximálně 40% ze zkoumaného vzorku uvědomujícího si tuto existenci .
2. Předpokládáme, že rizika spojená s nucenou prostitucí si připouští 70% ze zkoumaného vzorku, žijícího v úplné rodině.
3. Předpokládáme, že budou-li mít děvčata povědomí o rizicích spojených s nucenou prostitucí minimálně z 60 %, bude jejich míra důvěřivosti na stupni 3 a zároveň, budou-li mít chlapci povědomí o rizicích spojených s nucenou prostitucí maximálně ze 40 %, bude jejich míra důvěřivosti na stupni 2.

ad 1) k potvrzení či vyvrácení předpokladu slouží otázky č. 1, 7, 13, 14, 15, 17, 18, 19 a 20

ad 2) k potvrzení či vyvrácení předpokladu slouží otázky č. 3, 6, 7, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19 a 20

ad 3) k potvrzení či vyvrácení předpokladu slouží otázky č. 13, 14 a 21

7.3 Metodika výzkumu

Pro řešení stanovených výzkumných problémů jsem zvolila aplikovaný, empirický, kvantitativní výzkum provedený pomocí dotazníkové metody (Gavora, 2000). Dotazníkový průzkum je velmi častou formou shromažďování dat používanou ve společenských vědách. Jeho výhodou je jednoduchost, nízká finanční i časová náročnost na druhé straně nevýhodou může být určité zkreslení při položení nepřesných otázek. Zkonstruovala jsem dotazník za účelem zjištění subjektivní názory respondentů na dané výzkumné problémy a provedla jsem předvýzkum. Dotazníkovým šetřením jsem sledovala, zda otázky položené respondentům v dotazníku jsou pro ně dostatečně srozumitelné a zda já získám z dotazníku takové odpovědi, jaké vzhledem k vyhodnocování získat potřebuji. Předvýzkum byl proveden na jedné střední škole a zúčastnilo se ho 30 respondentů stejné věkové skupiny u jaké byl prováděn následný

výzkum. Vyhodnocením výsledků předvýzkumu nebyly zjištěny závažné nedostatky v sestavení dotazníku. Bylo pouze potřeba opravit znění:

- otázka č. 19 – do věty bylo doplněno slovo „vždy“, které je pro vyhodnocení dané otázky nutné

7.4 Výzkumný vzorek

Při výběru respondentů jsem vycházela z faktu rizikovosti skupin. Do základního souboru byli proto zařazeni respondenti ve věku 17-19 let, žáci třetího ročníku všech středních škol (celkem 3) města Holešov. Do výběrového souboru byli vybráni respondenti náhodným výběrem dle rozhodnutí ředitelů škol. Celkový počet distribuovaných dotazníků tak byl 115. Předpokladem pro samotnou realizaci výzkumu bylo svolení kompetentních pracovníků oslovených škol, které byly osobně kontaktovány. Jednalo se o tyto školy:

- Gymnázium Ladislava Jaroše, Palackého 524/37, 769 01 Holešov
- Střední odborná škola, Pivovarská 1419, 769 01 Holešov
- VPŠ a SPŠ MV v Holešově, Zlínská 991, 769 01 Holešov

7.5 Výzkumný nástroj

Součástí dotazníku jsou mé stručné osobní údaje, informace, za jakým účelem bude dotazník využit, upozornění, že dotazník je anonymní, instrukce k jeho správnému vyplňování a poděkování za spolupráci a zodpovědné vyplnění dotazníku. Je zde také uvedena prosba o subjektivní názory respondentů ne sociálně žádoucí odpovědi. Dotazník obsahuje celkem 23 otázek z nichž většina je pro potřeby jednotnosti charakteru odpovědí uzavřených, další jsou škálové a otevřené. Otevřené otázky jsou zvoleny záměrně a zjišťují uvědomění si rizik spojených s danou problematikou, orientaci v pojmech. Na uzavřené otázky je možno odpovídat pouze ano - ne, pokud se respondent nemůže rozhodnout je tak nucen přiklonit se k pro něho bližší variantě. Do dotazníku jsou také vloženy otázky, které se zjišťovanými jevy přímo nesouvisí.

Tabulka 1 Typy otázek v dotazníku

Typ otázky	Otázka číslo
Uzavřená	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17 18, 19, 20
Otevřená	22, 23
Škálová	20

Otázka č.:

1, 2, 3 – sociologická a demografická charakteristika respondenta (pohlaví, věk, bydliště, rodina)

21 – sebehodnocení respondenta v oblasti důvěřivosti

6 – umožňuje respondentovi zamyslet se nad právní stránkou tématu

7, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 19, 20 – umožňují respondentovi zamyslet se nad riziky spojenými s tématem

22, 23 – umožňují respondentům písemně vyjádřit subjektivní názor

4, 5, 8, 9, 10, 12 – doplňující otázky

7.6 Časový harmonogram výzkumu

Výzkum probíhal od listopadu 2009 do března 2010.

Listopad 2009 – stanovení tématu, stanovení cíle výzkumu, vymezení výzkumných problémů, určení metodiky výzkumu, výzkumného nástroje a výzkumného vzorku, kontaktování škol z důvodu možnosti realizace výzkumu

Prosinec 2009 – zhotovení dotazníku a provedení předvýzkumu

Leden 2010 – vyhodnocení předvýzkumu a doplnění dotazníku

Leden, Únor 2010 – distribuce dotazníků, sběr dat, kontrola a třídění dotazníků

Únor, Březen 2010 – zpracování dotazníků, analýza zjištěných dat, interpretace a závěry výzkumného šetření

7.7 Předvýzkum

Cílem prováděného předvýzkumu bylo zjistit kvalitu výzkumného nástroje. Zjistit, zda jsou otázky pro respondenty srozumitelně formulované a také to, zda jsou otázky formulované tak, aby pro mne odpovědi měly vypovídací hodnotu. Předvýzkum byl proveden na menším výzkumném vzorku v jedné ze zúčastněných škol. Celkem se jednalo o 30 respondentů.

Po vyhodnocení předvýzkumu nebyly v dotazníku zjištěny žádné závažné nedostatky. Vyšlo jen najevo, že pro správnou vypovídací hodnotu otázky č.19 je nutno do jejího znění vložit slovo „vždy“.

8 REALIZACE VÝZKUMU

Z důvodu tématu výzkumu se mi původně jevilo nejvhodnějším zvolit jako respondenty výzkumu žáky čtvrtých ročníků středních škol. Z důvodu, aby jim vyplňování dotazníků nezasahovalo do přípravy k maturitě jsem od tohoto záměru upustila a zvolila žáky ročníků třetích. Myslím si, že pro co nejzodpovědnější vyplnění dotazníků na dané téma jsou vhodnější žáci vyšších ročníků. Výzkum proběhl na všech státních středních školách v Holešově a respondenty byli v jednom případě žáci určení ředitelem školy (jednalo se pouze o žáky nepovinného předmětu), ve dvou případech všichni žáci třetího ročníku daných škol. Jelikož existoval menší výzkumný vzorek a možnost sběru dat v jednom dni na celé škole, mohlo být využito osobní účasti autora výzkumu při vyplňování dotazníků. Mohl tak sám respondentům přiblížit téma dotazníku, objasnit význam výzkumu, zdůraznit zodpovědnost při vyplňování dotazníků, zodpovědět případné dotazy a poděkovat respondentům i vyučujícím, přítomným při vyplňování dotazníků, za spolupráci.

8.1 Kvantitativní a obsahová analýza

Na základě údajů zúčastněných škol byla stanovena velikost základního souboru na 145 možných respondentů a z tohoto celkového množství se výzkumu zúčastnilo na základě výběru 115 respondentů.

Tabulka 2 Celkový přehled výzkumného vzorku

	Základní soubor	Výběrový soubor rozdáno/vráceno dotazníků	Vyřazeno dotazníků	Zkoumaný vzorek
VPŠ a SPŠ MV	55	55/55	11	44
Střední odborná škola	30	30/30	6	24
Gymnázium L.Jaroše	30	30/30	3	27
Celkem	115	115/115	20	95

Z údajů uvedených v Tab. 2 vyplývá, že byla docílena 100 % návratnost. Z celkového množství dotazníků jich bylo vyřazeno 20 a to z těchto důvodů:

- 14 respondentů bylo nepřítomno z důvodu nemoci
- 2 respondenti neuvedli věk
- 3 respondenti uvedli vyšší věku než byl zkoumaný vzorek
- 1 respondent uvedl obě pohlaví

Tabulka 3 Zastoupení zkoumaného vzorku z hlediska věku a pohlaví

	Děvčata 17 let	Děvčata 18 let	Děvčata 19 let	Chlapci 17 let	Chlapci 18 let	Chlapci 19 let
	18	34	8	4	24	7
Celkem	60			35		

Údaje vzešlé z vyhodnocení odpovědí na otázku č.1 byly zaznamenány do Tab. 3

a vyplývá z nich, že výzkumu se zúčastnilo 18 děvčat ve věku 17 let (18,9 % zkoumaného vzorku), 34 ve věku 18 let (35,7 % zkoumaného vzorku) a 8 ve věku 19 let (8,4 % zkoumaného vzorku). Celkový počet děvčat byl 60, což představuje 63,1 % zkoumaného vzorku. Chlapci se zúčastnili 4 ve věku 17 let (4,2 % zkoumaného vzorku), 24 ve věku 18 let (25,2 % zkoumaného vzorku) a 7 ve věku 19 let (7,3 % zkoumaného vzorku). Celkový počet chlapců byl 35, což představuje 36,8 % zkoumaného vzorku.

Tabulka 4 Zastoupení zkoumaného vzorku z hlediska bydliště

	Obec do 500 obyvatel	Obec do 1 000 obyvatel	Obec do 10 000 obyvatel	Obec nad 10 000 obyvatel	Obec nad 50 000 obyvatel	Zkoumaný vzorek
Počet respondentů	22	13	33	21	6	95

Údaje zaznamenané do Tab. 4 vzešly z vyhodnocení odpovědí na otázku č. 2 a vyplývá z nich, že nejvyšší počet respondentů bydlí v obci s počtem obyvatel do 10 000 (33 respondentů), dále v obci do 500 obyvatel (22 respondentů, v obci nad 10 000 obyvatel

(21 respondentů), v obci do 1 000 obyvatel (13 respondentů) a nejnižší zastoupení má obec s počtem obyvatel nad 50 000 (6 respondentů).

Tabulka 5 Zastoupení zkoumaného vzorku z hlediska rodiny, ve které žije

	Počet respondentů	Vyjádřeno procenty
Rodina úplná	74	77,90%
Rodina neúplná	21	22,10%
Zkoumaný vzorek	95	100%

Dle záznamů v Tab. 5, které byly vyhodnoceny z odpovědí respondentů na otázku č. 3, vyplývá, že 74 respondentů žije v rodině úplné (77,9 % zkoumaného vzorku) a 21 v rodině neúplné (22,1 % zkoumaného vzorku).

V otázce č. 22 respondenti jako rizika hrozící poskytovatelům sexuálních služeb nejčastěji uvedli pohlavní nemoci, násilí, znásilnění, vraždu a psychickou újmu.

Na otázku č. 23 pod pojem „sexuální zneužití“ nejčastěji uvedli nedobrovolný sex, sexuální styk vynucený násilím a sexuální praktiky proti vůli druhé osoby.

8.2 Kvantitativní a kvalitativní analýza

Analýza dílčích výsledků týkajících se vymezených výzkumných problémů (viz kapitola 7.1) představuje kvalitativní analýzu dotazníkového šetření. Na daných výzkumných problémech byly postaveny předpoklady, které se v následující části potvrdily či vyvrátily.

P1 Předpokládáme, že děvčat, uvědomujících si existenci nucené prostituce je nejméně 60% a chlapců maximálně 40% ze zkoumaného vzorku uvědomujícího si tuto existenci.

Komentář

Nevyhnutelným pro vyhodnocení daného předpokladu bylo zodpovězení všech otázek s ním souvisejících. Jednalo se o otázky č. 1, 7, 13, 14, 15, 17, 18, 19 a 20. Při-

čemž otázka č. 1 se týkala pohlaví respondenta a zbývající otázky se týkaly povědomí respondentů o existenci nucené prostituce.

Tabulka 6 Podíl povědomí o existenci nucené prostituce mezi respondenty z hlediska pohlaví

	Zkoumaný vzorek		Nucená prostituce	
	Absolutní četnost	Relativní četnost	Absolutní četnost	Relativní četnost
Děvčata	60	63,20%	41	62,10%
Chlapci	35	36,80%	25	37,90%
Celkem	95	100%	66	100%

Interpretace

Po vyhodnocení odpovědí na otázku č.1 vyšlo najevo, že u děvčat byla absolutní četnost na hodnotě 60 (což představuje relativní četnost 63,20 %) u chlapců na hodnotě 35 (což představuje relativní četnost 36,80 %). Ze všech správných odpovědí na výše uvedené otázky byl vypočítán průměrný počet správných odpovědí na jednu otázku zvlášť u děvčat a zvlášť u chlapců. Průměrný počet správných odpovědí na jednu otázku (absolutní četnost) u děvčat byl 41 u chlapců byl průměrný počet správných odpovědí na jednu otázku (absolutní četnost) 25. Ze součtu průměrných počtů správných odpovědí na jednu otázku u obou pohlaví vzešla absolutní četnost povědomí existence nucené prostituce, kterou představuje 66 respondentů. Vyhodnocením průměrných počtů správných odpovědí na jednu otázku u jednotlivých pohlaví bylo zjištěno toto. V případě děvčat, kde absolutní četnost byla 41, představuje tato 62,10 % celkové absolutní četnosti povědomí o existenci nucené prostituce, u chlapců byla absolutní četnost 25 a představovala 37,90 % celkové absolutní četnosti povědomí o existenci nucené prostituce.

Na základě výsledků vzešlých z dotazníkového šetření předpoklad P1 přijímám.

Poznámka

Celkový zkoumaný vzorek byl složen z 60 děvčat (63,20 %) a 35 chlapců (36,80 %). I v případě, že by bylo jeho složení z pohledu pohlaví vyrovnanější, myslím si, že by to

negativně neovlivnilo přijetí stanoveného předpokladu vzhledem k časnější vyspělosti děvčat.

P2 Předpokládáme, že rizika spojená s nucenou prostitucí si připouští 70% ze zkoumaného vzorku, žijícího v úplné rodině.

Komentář

U otázky č. 3, týkající se rodiny ve které respondent žije, byla možnost volby mezi rodinou úplnou a neúplnou. Dalšími otázkami, vztahujícími se k vyhodnocení daného předpokladu byly otázky č. 6, 7, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19 a 20. Přičemž se jednalo o otázky zjišťující povědomí respondentů o rizicích spojených s nucenou prostitucí.

Tabulka 7 Podíl povědomí respondentů o rizicích z hlediska rodinné situace

	Zkoumaný vzorek		Rizika spojená s nucenou prostitucí	
	Absolutní četnost	Relativní četnost	Absolutní četnost	Relativní četnost
Respondenti žijící v úplné rodině	74	77,90%	51	76,10%
Respondenti žijící v neúplné rodině	21	22,10%	16	23,90%
Celkem	95	100%	67	100%

Interpretace

Vyhodnocením odpovědí na otázku č. 3 bylo zjištěno, že celkový zkoumaný vzorek představující 95 respondentů se dělí na 74 respondentů (absolutní četnost) žijících v úplné rodině a 21 respondentů (absolutní četnost) žijících v rodině neúplné. Vyjádřeno procenty, respondenti žijící v úplné rodině tvoří 77,90 % (relativní četnost) ze zkoumaného vzorku a respondenti žijící v neúplné rodině tvoří 22,10 % (relativní četnost) ze zkoumaného vzorku. Po vyhodnocení dalších otázek, vztahujících se k danému předpokladu, byl vypočítán průměrný počet správných odpovědí na jednu otázku z řad respondentů žijících v úplné rodině, následně z řad respondentů žijících

v neúplné rodině. U skupiny žijící v úplné rodině představoval tento průměr 51 respondentů (absolutní četnost), u skupiny žijící v neúplné rodině to bylo 16 respondentů (absolutní četnost). Vyjádřená v procentech byla relativní četnost u respondentů žijících v úplné rodině 76,10 % z celkové absolutní četnosti a u respondentů žijících v neúplné rodině byla relativní četnost 23,90 % z celkové absolutní četnosti.

Na základě výsledků vzešlých z dotazníkového šetření předpoklad P2 přijímám.

Poznámka

Celkový zkoumaný vzorek byl složený ze 74 respondentů žijících v úplné rodině, což vyjádřeno procenty představuje 77,90 % z celkového zkoumaného vzorku a z 21 respondentů žijících v neúplné rodině, což vyjádřeno procenty představuje 22,10 % z celkového zkoumaného vzorku. I když se jednalo o nerovnoměrné složení zkoumaného vzorku (viz Tab.7), již při formulování předpokladu se vycházelo z úsudku, že respondenti žijící v úplné rodině si budou ve větším počtu uvědomovat možná rizika spojená s nucenou prostitucí.

P3 Předpokládáme, že budou-li mít děvčata povědomí rizik spojených s nucenou prostitucí minimálně z 60 %, bude jejich míra důvěřivosti na stupni 3 a zároveň, budou-li mít chlapci povědomí rizik spojených s nucenou prostitucí maximálně ze 40 % bude jejich míra důvěřivosti na stupni 2.

Komentář

K vyhodnocení tohoto předpokladu jsou nutné odpovědi na otázky č.13, 14 a 21. Formulace otázek č. 13 a 14 směřovala ke zjištění povědomí rizik spojených s nucenou prostitucí mezi respondenty, odpovědi na otázku č. 21 bylo vyznačení stupně míry důvěřivosti jednotlivých respondentů na uvedené stupnici.

Tabulka 8 Podíl povědomí o rizicích nucené prostituce z absolutní četnosti povědomí rizik

	Zkoumaný vzorek		Povědomí rizik	
	Absolutní četnost	Relativní četnost	Absolutní četnost	Relativní četnost
Děvčata	60	63,20%	53	65,40%
Chlapci	35	36,80%	28	34,60%
Celkem	95	100%	81	100%

Tabulka 9 Podíl stupně míry důvěřivosti absolutní četnosti povědomí rizik u děvčat a chlapců

Míra důvěřivosti	Počet děvčat	Podíl děvčat	Počet chlapců	Podíl chlapců
1	0	0%	0	0%
2	5	9%	0	0%
3	35	66%	26	92%
4	10	19%	1	4%
5	3	6%	1	4%
celkem	53	100%	28	100%

Z vyhodnocení odpovědí na otázky č. 13 a 14 (viz Tab. 8) vyšlo najevo, že povědomí o rizicích spojených s nucenou prostitucí má celkem 81 respondentů z celkového zkoumaného vzorku. Z tohoto počtu je 53 děvčat (65,40 %) a 28 chlapců (34,60 %). Z vyhodnocení odpovědí na otázku č. 21 (viz Tab. 9) je u skupiny děvčat nejčastěji z dané stupnice míry důvěřivosti uváděn stupeň 3 (což představuje 66% z celkové absolutní četnosti povědomí rizik u děvčat) a u skupiny chlapců je také nejčastěji z dané stupnice míry důvěřivosti uváděn stupeň 3 (což představuje 92 % z absolutní četnosti povědomí rizik u chlapců). Vezmeme-li v úvahu, že ze zkoumaného vzorku 95 respondentů má dle odpovědí na otázky vztahující se k danému předpokladu 81 respondentů povědomí o rizicích spojených s nucenou prostitucí a nejčastěji uváděným stupněm na dané stupnici míry důvěřivosti je jak u skupiny děvčat, tak u skupiny chlapců stupeň 3.

Na základě výsledků vzešlých z dotazníkového šetření předpoklad P3 nepřijímám.

ZÁVĚR

Jsem si vědoma, že téma prostituce je velmi široké a pro jeho spojení s organizovaným zločinem, ale i intimitu vysoce latentní. Bohužel této latence mnozí čile využívají a jelikož jsem sama matkou dvou dospívajících dcer, chtěla jsem svou prací upozornit na nebezpečí, které prostituce představuje pro dnešní mládež.

V jednotlivých kapitolách teoretické části práce seznamuji s historií prostituce, s prostitutí a organizovaným zločinem v jehož souvislosti zmiňuji komerční sexuální zneužívání dětí a dětskou prostituci a drogy. Věnuji se posttraumatické stresové poruše, která se může po prožitém traumatu objevit i zdravotním rizikům, kterými jsou z hlediska onemocnění sexuálně přenosnou chorobou ohroženy právě děti a mládež provozující prostituci, jelikož jsou snáze ovladatelné svými zákazníky a také jejich imunitní systém je více zranitelný. Po komparaci znění trestních činů spojených s prostitutí trestního zákona č. 140/1961 Sb. a nového trestního zákoníku č. 40/2009 Sb. (účinnost od 1.1.2010), vyšlo najevo, že v nové právní úpravě se počítá s důslednější ochranou dětí a to zakotvením trestných činů ve starém zákoně se nevyskytujících. Jedná se o sexuální nátlak a prostituci ohrožující mravní vývoj dětí. O nebezpečnosti trestných činů spjatých s prostitutí hovoří jejich zařazení již do III. hlavy nového trestního zákoníku č. 40/2009 Sb. V práci jsem doporučila možnost prevence nucené dětské prostituce a také kde hledat pomoc v případě viktimizace.

Téma své práce jsem zaměřila k mládeži a mým cílem bylo zjistit, zda si žáci vůbec připouští existenci nucené prostituce potažmo, zda si připouští možnost, že jsou některé osoby k poskytování sexuálních služeb nuceny a také to, že s nucenou prostitutí jsou spojena určitá rizika např. zdravotní, trestně právní, počítačová kriminalita apod. Zastávám názor, že informovanost o existenci nucené prostituce a rizicích s ní spojených je významným předpokladem toho, aby člověk účinně předcházel vlastní viktimizaci. Protože, když chci o problému diskutovat, musím tento jev poznat a tento jev i náležitě popsat.

Ke zjištění mnou stanovených výzkumných problémů jsem si formulovala a stanovila tři předpoklady. Předpoklad P1 jsem přijala, jelikož z výsledků dotazníkového šetření vyšlo najevo na základě četnosti odpovědí, že děvčata si opravdu ve větší míře uvědomují existenci nucené prostituce než chlapci. I když složení výzkumného vzorku

bylo nerovnoměrné, při stanovení předpokladu jsem vycházela z toho, že děvčata dospívají dříve než chlapci a jsou také dříve zodpovědnější.

Rizika spojená s nucenou prostitucí si dle výsledků dotazníkového šetření připouští ve větší míře žáci žijící v úplné rodině. Čímž se mi potvrdil předpoklad P2 při jehož stanovení jsem brala v úvahu pozitivní vliv úplné rodiny na člověka. To znamená, že v úplné rodině ve většině případů funguje vzájemná interakce mezi jejími členy, vzájemná komunikace, společné řešení problému apod.

Z výsledků dotazníkového šetření je zjevné, že u děvčat i chlapců je nejčastěji uváděný stejný stupeň důvěřivosti k jiným osobám a většina ze skupiny děvčat i většina ze skupiny chlapců má povědomí o rizicích spojených s nucenou prostitucí. Předpoklad P3 jsem tedy nepřijala, jelikož jsem v něm předpokládala, že u chlapců se bude vyskytovat nižší stupeň důvěřivosti než u děvčat.

Na základě zjištěných skutečností lze tedy konstatovat, že informovanost o základních aspektech nucené prostituce a rizicích s ní spjatých mezi žáky středních škol v Holešově je na poměrně vysoké úrovni. Výsledky odpovědí na většinu uzavřených a i na škálovou otázku důvěřivosti jiným osobám jsou správné, také z odpovědí na otevřené otázky jsem zjistila, že oslovení respondenti se dobře orientují v problematice nucené prostituce.

Podle ústního hovoru s respondenty, žáci informace k této problematice čerpají ve většině případů z dostupných časopisů, od kamarádů a z internetu, vyjma žáků Vyšší policejní školy a Střední policejní školy, kdy tuto problematiku probírají v hodině kriminalistiky a práva.

Problematika nucené prostituce je velmi složitá a lze na ni pohlížet z různých hledisek např. ze sociálního hlediska, trestně právního hlediska, zdravotního hlediska, krizového hlediska (pandemie žloutenky, šíření venerických nemocí). Z tohoto důvodu je potřeba vytvořit prostor v rámci osnov vyučovacího procesu. Doporučuji další výzkum zaměřit na výukové osnovy jednotlivých středních škol s cílem zjistit, zda je v osnovách těchto škol vyčleněn prostor pro výuku dané problematiky, v jakém rozsahu a jakou formou, zda jsou ve školách pořádány projektové dny, zda na školách přednášejí odborníci v dané problematice apod.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- BENTOVIM, Arnon. *Týrání a sexuální zneužívání v rodinách*. 1. Praha : Grada Publishing, 1998. 117 s. ISBN 80-7169-629-3.
- BURČÍKOVÁ, Petra , et al. *Cool je...vědět víc. Ústavní výchova a rizika komerčního sexuálního zneužívání..* 1. Praha : La Strada A.R.Garamond, 2008. 42 s. ISBN 978-80-254-1524-5.
- COLOMBANI, Jean-Michel, et al. *Zpráva expertní skupiny o obchodování s lidmi*. 1. Praha : KUFR, 2005. 182 s. ISBN 80-7338-044-7.
- DUFOUR, Pierren. *Dějiny prostituce*. 1. Olomouc : Fontána, 2003. 185 s. ISBN 80-7336-056-X.
- GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno : Paido, 2000. 207 s. ISBN 80-85931-79-6.
- CHMELÍK, Jan, et al. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*. 1. Praha : Portál, 2003. 208 s. ISBN 80-7178-739-6.
- CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu : Základy kvantitativního výzkumu*. 1. Praha : Grada, 2007. 265 s. ISBN 978-80-247-1369-4.
- JELÍNEK, J; SOVÁK, Z. *Trestní zákon a trestní řád*. 25. aktualizované vydání s poznámkami a judikaturou. Praha : Linde, 2007. 2550 s. ISBN 978-80-7201-675-4.
- JELÍNEK, Jiří, et al. *Trestní zákoník a trestní řád*. 1. [s.l.] : Leges, 2009. 1216 s. ISBN 97880872142226.
- KOUTEK, Jiří; KOCOURKOVÁ, Jana. *Sebevražedné chování*. 2. Praha : Portál, 2006. 128 s. ISBN 80-7178-732-9.
- KRUMLOVSKÝ, Felix. *Malá historie sexu*. 1. Praha : CZ Books, 2006. 160 s. ISBN 80-86947-22,X.
- MORUS, Richard. *Světové dějiny sexuality*. 3. Praha : Ikar, 2007. 288 s. ISBN 80-249-0887-5.

- SPÁN, Václav. *Malé dějiny pornografie*. 1. Praha : ADONAI, s.r.o., 2001. 327 s. ISBN 80-86500-16-0.
- VANÍČKOVÁ, Eva , et al. *Sexuální násilí na dětech*. 1. Praha : Portál, 1999. 120 s. ISBN 80-7178-286-6.
- VANÍČKOVÁ, Eva. *Dětská prostituce*. 1. Praha : Grada Publishing, 2005. 136 s. ISBN 80-247-1138-9.
- WEISS, Petr, et al. *Sexuální zneužívání dětí*. 1. Praha : Grada, 2005. 264 s. ISBN 80-247-0929-5.
- ZOUBKOVÁ, Ivana, et al. *Kriminologie a prevence kriminality*. 1. Praha : Armex Publishing, s.r.o., 2004. 146 s. ISBN 80-86795-05-5.

Internetové zdroje:

- La Strada. Organizace zabývající se problematikou obchodu s lidmi.
Dostupné z URL: <http://www.strada.cz/>
- Rozkoš bez rizika. Organizace zabývající se prevencí a léčbou sexuálně přenosných chorob
Dostupné z URL: <http://www.rozkosbezrizika.cz/>
- Ministerstvo vnitra ČR
Dostupné z URL: <http://www.mvcr.cz/statistiky.aspx>
<http://www.mvcr.cz/clanek/odbor-bezpecnostni-politiky.aspx>
- Dětský fond OSN (UNICEF)
Dostupné z URL: <http://www.osn.cz/system-osn/programy-a-dalsi-organy-osn/?i=104>
- Institut pro kriminologii a sociální prevenci (IKSP)
Dostupné z URL: <http://www.ok.cz/iksp/>

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Typy otázek v dotazníku	47
Tabulka 2 Celkový přehled výzkumného vzorku	49
Tabulka 3 Zastoupení zkoumaného vzorku z hlediska věku a pohlaví	50
Tabulka 4 Zastoupení zkoumaného vzorku z hlediska bydliště	50
Tabulka 5 Zastoupení zkoumaného vzorku z hlediska rodiny, ve které žije	51
Tabulka 6 Podíl povědomí o existenci nucené prostituce mezi respondenty z hlediska pohlaví	52
Tabulka 7 Podíl povědomí respondentů o rizicích z hlediska rodinné situace	53
Tabulka 8 Podíl povědomí o rizicích nucené prostituce z absolutní četnosti povědomí rizik	55
Tabulka 9 Podíl stupně míry důvěřivosti absolutní četnosti povědomí rizik u děvčat a chlapců	55

SEZNAM PŘÍLOH

P I Práva dítěte

P II Dotazník informovanosti žáků o existenci a rizicích nucené prostituce

PŘÍLOHA P I: PRÁVA DÍTĚTE

1.

Každé dítě má právo na to, aby nebylo jakýmkoli způsobem diskriminováno. Stát musí učinit všechna možná opatření, aby děti nebyly diskriminovány pro svůj vzhled, národnost, mateřský jazyk, sociální původ, zdravotní a duševní stav, postavení dítěte nebo jeho rodičů, zkrátka aby se ke všem dětem přistupovalo stejně.

2.

Každé dítě má od narození právo na jméno, na státní příslušnost, a má právo, pokud je to možné, znát své rodiče a má právo na jejich péči. Dítě má právo, aby nebylo odděleno od svých rodičů proti jejich vůli, ledaže by tak bylo v jeho zájmu (například v případě týrání nebo těžké nemoci znemožňující péči o dítě) a bylo o tom rozhodnuto soudem.

3.

Dítě má právo formulovat své vlastní názory a tyto názory svobodně vyjadřovat ve všech záležitostech, které se jej dotýkají. Názorům dítěte se musí věnovat patřičná pozornost odpovídající jeho věku a úrovni. Toto právo dítěte je ještě rozšířeno zákonem o rodině o právo dítěte obdržet všechny potřebné informace o skutečnostech, které se ho dotýkají. Dítě má právo se vyjadřovat ke všem rozhodnutím rodičů, která se týkají jeho osoby, vždy s ohledem na jeho rozumovou vyspělost. Např. desetileté dítě má právo vyjádřit se k tomu, jak bude trávit prázdniny, i malinké dítě má právo vyjádřit se ke svému oblečení.

4.

Žádné dítě nesmí být vystaveno svévolnému zasahování do svého soukromého života, rodiny, domova nebo korespondence ani nezákonným útokům na svou čest a pověst. Na toto právo dítěte by měli pamatovat nejen rodiče, ale například i vedoucí na letních táborech a učitelé na školách v přírodě. Samozřejmě vždy bude záležet na věku dítěte, ale vždy musí být respektována důstojnost dítěte; lze jen stěží označit jako důstojné takové chování, kdy matka čte milostné dopisy své sedmnáctileté dcery.

5.

Dítě má právo na životní úroveň nezbytnou pro jeho tělesný, duševní, duchovní, mravní a sociální rozvoj. Základní zodpovědnost za zabezpečení takové životní úrovně

nesou rodiče dětí, nikoli stát, který rodičům pomáhá pouze v rámci svých možností a platného práva.

6.

Každé dítě má právo na vzdělání. Stát je povinen zajistit, aby dodržování kázně ve školách bylo zajišťováno v souladu s lidskou důstojností dítěte, tedy zajistit, aby nebyly používány tělesné tresty či tresty, které by děti ponižovaly nebo zesměšňovaly.

7.

Děti mají právo na ochranu před jakýmkoli tělesným či duševním násilím, urážením nebo zneužíváním, zanedbáváním nebo nedbalým zacházením.

8.

Dítě má právo hrát si a odpočívat.

9.

Každé dítě má právo požadovat pomoc státu, cítí-li se ohroženo.

PŘÍLOHA P II: DOTAZNÍK INFORMOVANOSTI ŽÁKŮ O EXISTENCI A RIZICÍCH NUCENÉ PROSTITUCE

Vážené studentky, vážení studenti

Jsem studentkou Fakulty humanitních studií Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, obor Sociální pedagogika, bakalářské studium, kombinovaná forma a obracím se na Vás s prosbou o vyplnění dotazníku. Tento Vámi vyplněný dotazník bude podkladem pro moji bakalářskou práci na téma „Prostituce a s ní spjatá kriminalita“. Cílem mého výzkumu je zjistit míru informovanosti studentů středních škol o existenci nucené prostituce a také míru jejich informovanosti o rizicích s ní spojených.

Přečtěte si prosím pozorně každou otázku a potom křížkem označte dle Vašeho názoru správnou variantu. U otázek, u kterých nejsou varianty odpovědí uvedeny, odpovězte několika slovy. Odpovídejte prosím sami za sebe, nežádám sociálně žádoucí odpovědi (takové, o kterých si myslíte, že jsou od Vás očekávány).

Dotazník je anonymní a poskytnuté údaje budou sloužit pro zpracování bakalářské práce.

Předem Vám děkuji za spolupráci a zodpovědné vyplnění dotazníku.

Lada Kvasnicová

vychovatelka VPŠ a SPŠ MV v Holešově

NEPODEPISUJ !

1. **Jsi:** žena muž dosažený věk
2. **Bydlíš v obci:** do 500 obyvatel
do 1000 obyvatel
do 10 000 obyvatel
nad 10 000 obyvatel
nad 50 000 obyvatel
3. **Žiješ v rodině:** úplné neúplné
4. **Uvažuješ do budoucnosti o práci v zahraničí?**

- ano ne
5. Máš zkušenost, ať už osobní nebo zprostředkovanou, se setkáním s prostitutí?
ano ne
6. Mělo by být poskytování sexuálních služeb v ČR upraveno zákonem?
ano ne
7. Všechny osoby, které poskytují sexuální služby, vykonávají tuto práci dobrovolně?
ano ne
8. Znáš někoho, kdo pracoval v zahraničí a získal tam nepříjemnou zkušenost?
ano ne
9. Poskytují sexuální služby výhradně osoby z nižších sociálních vrstev?
ano ne
10. Pomohlo by, odsunutí prostitutek pouze do veřejných domů, zprůhlednit přehled o jejím výskytu?
ano ne
11. Hrozí i v současné době zákazníkům sexuálních služeb nějaká zdravotní rizika?
ano ne
12. Sexuální služby poskytují pouze jedinci z neúplných rodin?
ano ne
13. Přijal(a) by jsi pracovní nabídku zprostředkovanou pouze přes telefon nebo Internet?
ano ne
14. Odevzdal(a) by jsi po příjezdu do cizí země svůj cestovní pas druhé osobě?
ano ne
15. Je prostituce spojena s organizovaným zločinem?
ano ne
16. Může prostituce zanechat na jejich poskytovatelích psychické stopy?
ano ne
17. Osoby, poskytující sexuální služby, provozují tuto činnost vždy pro vlastní potěšení?

ano ne

18. Osoba, která poskytuje sexuální služby si může za rizika spojená s touto prací vždy sama?
ano ne

19. Věděly osoby poskytující sexuální služby vždy do čeho jdou?

ano ne

20. Může se osoba poskytující sexuální služby vždy sama rozhodnout odmítnout zákazníka?

ano ne

21. Jsi důvěřivý(á)? Na uvedené stupnici zakroužkuj číslici odpovídající míře Tvé důvěřivosti k ostatním lidem.

1 2 3 4 5

příčemž 1 = důvěřuji vždy a každému

2 = většinou všem důvěřuji

3 = důvěřuji jen známým lidem

4 = většinou nikomu nedůvěřuji

5 = nikdy nikomu nedůvěřuji

22. Uveď jakákoliv možná rizika, která hrozí poskytovatelům sexuálních služeb.

23. Popiš, co si představuješ pod pojmem „sexuální zneužití“.